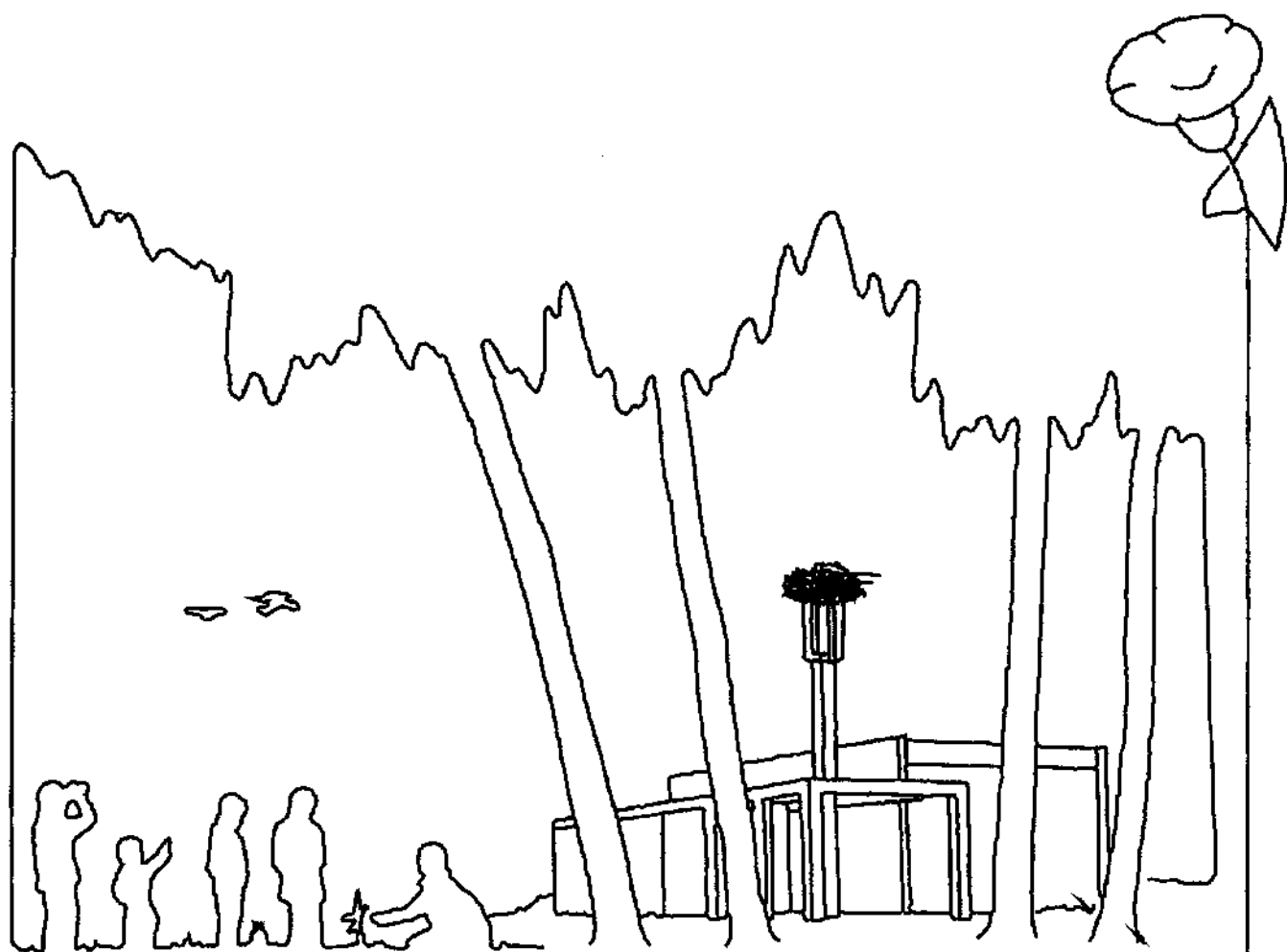

Broedvogelinventarisatie landelijk gebied Veldhoven en Riethoven

2005

IVN vereniging voor natuur- en milieueducatie

Broedvogelinventarisatie landelijk gebied Veldhoven en Riethoven in 2005.

Peer van den Akker
Leo van Alem
Peter Buijsman
Tom van Hoek
Bep Janssen
Peter Janssen
Theo Kampshof
Gerard Lijten
Heine van Maar
Wilma Meurs
Erwin Rikkers

IVN Veldhoven/Vessem

10 april 2006

Inhoud

1. Inleiding	pag. 6
2. Het onderzochte gebied.	pag. 7
3. Opzet van de broedvogelinventarisatie	pag. 9
4. Resultaten van het onderzoek in 2005.	pag. 11
4.1 Overzicht van de vastgestelde territoria in 2005.	pag. 11
4.2 Soortbespreking.	pag. 13
4.3 Vogelgroepen.	pag. 23
5. Conclusies en aanbevelingen	pag. 25
5.1 Conclusies voor de waarde van de deelgebieden	pag. 25
5.2 Aanbevelingen voor natuurwaarden, landschap en recreatie	pag. 25
Literatuurlijst	pag. 26
Bijlagen	pag. 26

1. Inleiding.

In dit rapport vindt u het resultaat van een broedvogelinventarisatie van een deel van het agrarische gebied van de gemeente Veldhoven en Riethoven. Het onderzoek heeft van februari tot augustus 2005 plaatsgehad en heeft het gehele gebied bestreken.

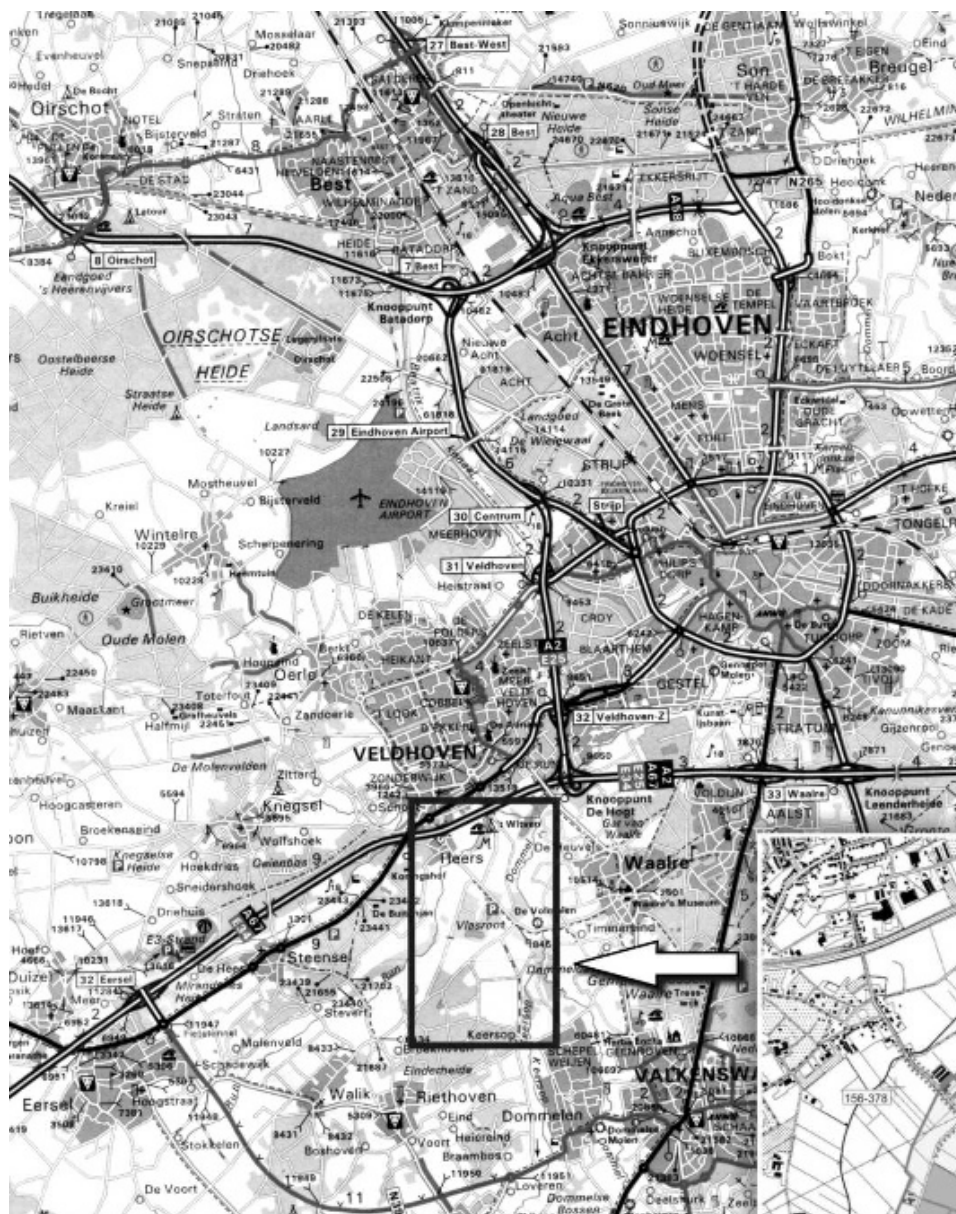
De keuze voor het onderzoek van dit agrarische gebied komt voort uit een reeks van jaarlijkse onderzoeken die we inmiddels hebben uitgevoerd. In de voorafgaande jaren brachten we steeds natuurgebieden in kaart. Voor 2005 is de keus gevallen op landbouwgebied. Door in Veldhoven-zuid en Riethoven te gaan inventariseren kon de nog onbekende ruimte tussen de al in kaart gebrachte stukken natuur uitgedroogd worden. Bovendien komen in agrarisch gebied weer heel andere soorten en in andere dichtheden voor als in natuurgebied.

In een ander rapport is een samenvoeging gemaakt van het gehele onderzochte natuurgebied en landbouwgebied in de jaren 2000 tot en met 2005 met een oppervlak van 790 hectare. De resultaten van 2005 zijn hierin verwerkt. Ook dit rapport is in 2006 verschenen bij het IVN Veldhoven/Vessem.

Het onderzoek van het agrarische gebied heeft in 2005 plaatsgevonden en kende een achttal bezoeken in de vroege ochtenduren, ook enkele avondbezoeken en het drie keer posten overdag voor het waarnemen van roofvogels. Wij hebben daarmee geprobeerd een zo volledig mogelijk onderzoek uit te voeren. Het vogelonderzoek is vlakdekkend geweest, wat wil zeggen dat de gehele oppervlakte op voorkomende soorten in kaart is gebracht. Dit is gebeurd voor alle vogelsoorten.

De inventarisatierondes vonden plaats op de zaterdagochtend.

Dit rapport wordt uitgebracht als rapport van het IVN afdeling Veldhoven/Vessem, waar wij als vogelwerkgroep bij zijn aangesloten.

Ligging
inventarisatiegebied

2. Het onderzochte gebied.

Het onderzochte gebied is het agrarische gebied van Veldhoven ten zuiden van de A 67 en het agrarische gebied van een deel van Riethoven. Dit gebied ligt globaal tussen de beekdalen van de Run in het westen en de Dommel/Keersop in het oosten. Het is onder te verdelen in verschillende stukken, zoals het agrarische gebied aan weerszijden van de Witvenweg, het landbouwgebied langs de Veldhovensedijk en ten noorden van de Broekhovenseweg en de Broekhovense Velden ten zuiden van de Broekhovenseweg. Deze 3 landbouwgebieden zijn alle 3 jonge heideontginningen met een strak verkavelingspatroon en een vrij vochtig karakter.

Verder ligt in het noorden het recreatieterrein het Witven, ligt een bosgebied in het midden van het onderzochte gebied met voornamelijk open grovedennenbos en ligt aan de zuidrand van het gebied een bosgebied met ook voornamelijk open grovedennenbos. Deze beide bosgebieden zijn droog van karakter.

Verspreid in het onderzochte gebied liggen enkele bebouwingsclusters, zoals een reeks bungalows aan de Broekhovenseweg, het bebouwingslint langs de Volmolenweg en het al genoemde recreatiegebied het Witven in het noorden.

Het agrarisch gebied kenmerkt zich door veel sloten, soms met ruigte of riet erlangs. Plaatselijk komen houtwallen of singels voor. In het zuidelijke gebied, de Broekhovense Velden zijn in het verleden lanen van zomereik en beuk aangeplant. Deze lanen zijn nu volgroeid met een leeftijd van ongeveer 50 jaar en zijn landschapsbepalend. Het grondgebruik bestaat voor ongeveer de helft uit grasland en voor de andere helft uit mais. Op kleinere schaal is coniferenteelt te zien.

De boerderijen liggen verspreid langs de wegen in het jonge heideontginningsgebied. De boerderijen hebben door de ontginningsgeschiedenis van het gebied eveneens nergens een hogere leeftijd dan een jaar of 50.

Er zijn twee bebouwingsclusters te zien. Enerzijds zien we een groep bungalows die als een groep in het agrarisch gebied zijn geplaatst en anderzijds zien we een lint van boerderijen en woonhuizen langs de Volmolenweg.

In het noorden van het gebied bevindt zich het recreatieterrein het Witven met een openluchtwembad aan een diepe ontgrondingsplas met daarbij een camping met een partycentrum en tennisbanen in een parklandschap met een leeftijd van 30 tot 80 jaar.

Het gebied kenmerkt zich door enkele doorgaande wegen, maar ook door veel zandwegen die in het zuidelijke deel de structuur van het gebied bepalen. Vooral dit zuidelijke agrarische gebied is heel rustig door de uitgestrektheid en het ontbreken van doorgaande wegen.

Het gemengde bos en naaldbos vinden we in het zuiden en westen en in een gebied bij de Vlasroot. Al deze bossen liggen op droge grond en hebben een leeftijd van 60 tot 80 jaar. Veel percelen zijn behoorlijk gedund, waardoor een open structuur is ontstaan met veel kans voor het opkomen van loofhout. De ondergroei is vaak matig ontwikkeld. In het bos is het meest voorkomend de groveden, maar ook zien we wat lariks en zwarte den.

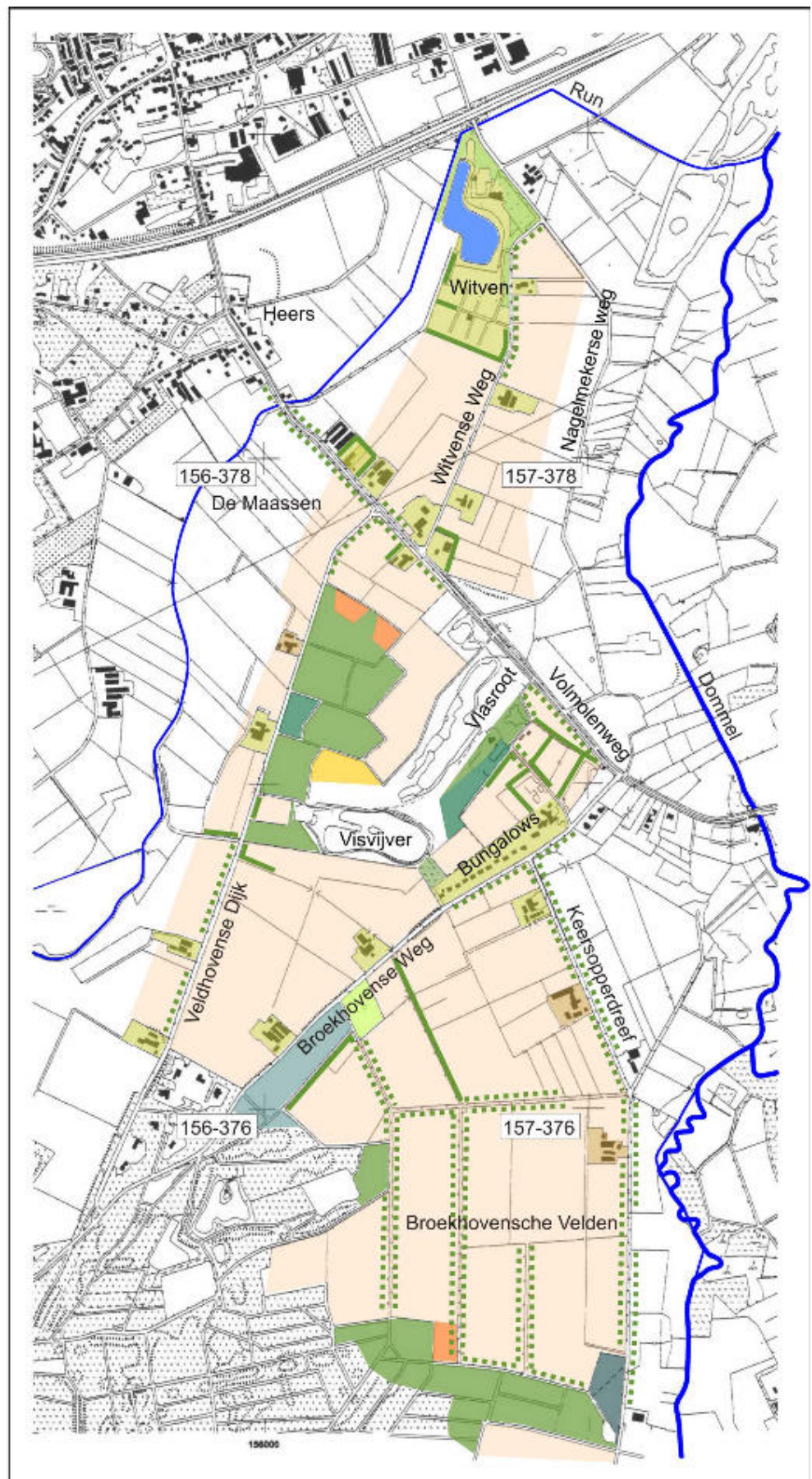
Veel boerderijen hebben een goed ontwikkelde erfbeplanting. Dit staat aangegeven op kaart 2. Goed ontwikkeld wil in dit geval zeggen dat bijvoorbeeld een houtsingel van enkele meters breedte aanwezig is aan één of meer zijden van het erf. Vaak zijn ook kleine bosjes aanwezig.

Camping en strandbad het Witven bestaan uit de plas met zandstrand omgeven door oudere naalddoutaanplant van diverse groepen coniferen en tevens wat oudere eiken. De camping zelf is jong en heeft alleen aan de randen wat ontwikkelde houtsingels.

Grondgebruik van het onderzochte gebied.	
Loofbos	4 hectare
Naald en gemengd bos	38 hectare
Water	5 hectare
Bebouwing, erf, camping etc.	34 hectare
Akker, weiland, paden	292 hectare
Totaal	368 hectare

Legenda

- Waterloop
- Recreatievijver
- Parkbos 50-75 jr.
- Open naaldbos 50-80 jr.
loofhout ondergroei
- Loofbos 30 jaar
- Loofhout opslag 10 jr.
- Grove den 10-20 jr.
- Zwarte den 10-20 jr.
- Zwarte den 80-100 jr.
- Lariks 20 jr.
- Erf met beplanting
- Erf weinig beplanting
- Agrarisch gebied
- Houtwal
- Bomenrij

Kaart 2

3. Opzet van de broedvogelinventarisatie

Het broedvogelonderzoek is uitgevoerd volgens de richtlijnen van de Handleiding Broedvogel Monitoring Project (1), waarbij soorten op territoriumindicaties worden bepaald. Voor iedere vogelsoort bestaat een geldige periode in de onderzoeksbeschrijving waarbinnen een territorium kan worden vastgesteld. Voor de soorten waarvoor één of meer territoria zijn bepaald geldt tevens dat uitgegaan kan worden van het daadwerkelijk broeden in het gebied. Indien twijfels bestaan over het broeden is dit in de soortbespreking vermeld. Basis voor de conclusie over het al dan niet broeden is de toegepaste broedcode volgens de genoemde Handleiding.

Bij de uitwerking van het onderzoek zijn volgens de Handleiding BMP stippenkaarten ontstaan. Zie hiervoor de kaarten die voor de meeste soorten zijn samengesteld in bijlage C. In onderstaand schema is te zien op welke data het veldwerk werd uitgevoerd, telkens van ongeveer een uur voor zonsopkomst tot ongeveer twee uur erna. Er werd zoveel mogelijk op een verschillend punt van de vastgestelde fietsroute gestart.

Omdat er voldoende deelnemers voor de inventarisatie waren konden twee groepen ieder telkens de helft van het gebied inventariseren. Dit gebeurde afwisselend tussen beide groepen. Op kaart 3 zijn de beide inventarisatieroutes aangegeven, waarbij de punten V1, V2, R1, R2 en R3 de startpunten van de route zijn.

Tijdstippen van de inventarisatierondes		
Ronde 1	19 maart	6.30 tot 9.30 uur
2	2 april	6.15 tot 9.15 uur
3	16 april	5.45 tot 8.45 uur
4	23 april	5.30 tot 8.30 uur
5	14 mei	4.45 tot 7.45 uur
6	21 mei	4.45 tot 7.45 uur
7	4 juni	4.30 tot 7.30 uur
8	18 juni	4.30 tot 7.30 uur

Het bezoek van het telgebied en de omgeving ten behoeve van bosuil en steenuil is als volgt.

Inventarisatie uilen	
5 maart	20.00 uur tot 22.00 uur

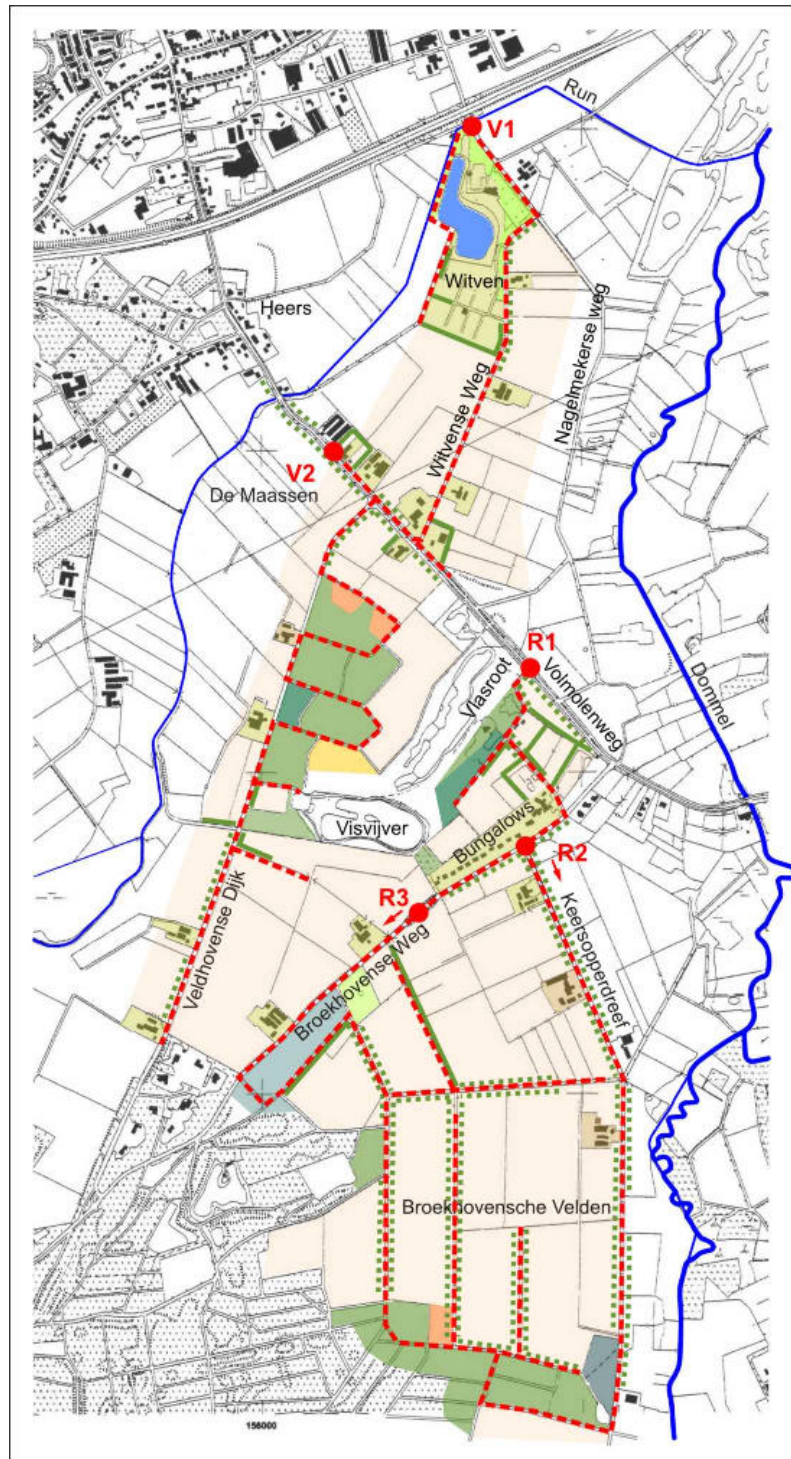
De waarnemingen ten behoeve van roofvogels vonden plaats vanaf de Keersopperdreef en vanaf de Veldhovensedijk op de volgende dagen rond het middaguur.

Inventarisatie roofvogels	
25 juni	12.00 uur tot 14.00 uur
9 juli	12.00 uur tot 14.00 uur
30 juli	12.00 uur tot 14.00 uur

Ten behoeve van juveniele uilen is 's avonds geteld.

Inventarisatie juveniele uilen	
4 juni	22.00 uur tot 23.30 uur
18 juni	22.00 uur tot 23.30 uur

Het aantal van 8 volledige ochtendbezoeken is voldoende voor de omvang van dit gebied. De meeste territoria zullen zijn opgemerkt. De overige bezoeken leverden voldoende waarnemingen voor roofvogels en uilen op.

----- Route

4. Resultaten van het onderzoek in 2005.

4.1 Overzicht van de vastgestelde territoria in 2005.

In onderstaande tabel zijn de vastgestelde territoria in 2005 weergegeven.
Zie verder de toelichting onder de tabel.

Broedvogelsoort	Aantal territoria in 2005	Veeleisendheid
Nijlgans	1	1
Wilde eend	2	1
<i>Wespendief</i>	1 (+1)	3
Sperwer	1	2
Buizerd	2	2
Torenvalk	1	2
Boomvalk (KW)	1	2
Patrijs (KW)	1 (+1) +2*	2
Kwartel	1	2
Fazant	2	1
Meerkoet	2	1
Scholekster	2	1
Kleine plevier	1 ?	2
Kievit	8	1
Wulp	1 (+1)	2
Holenduif	8	2
Houtduif	33	1
Turkse tortel	5	1
Zomertortel (KW)	1	2
Steenuil (KW)	0 +1*	2
Bosuil	1 (+1)	2
Ransuil (KW)	1	2
Groene specht (KW)	3	2
<i>Zwarte specht</i>	1	2
Grote bonte specht	6	1
Kleine bonte specht	0 (+1)	3
<i>Boomleeuwerik</i>	3	2
Veldleeuwerik (GE)	2	1
Boerenzwaluw (GE)	12	1
Huiszwaluw (GE)	24	2
Boompieper	4	2
Witte kwikstaart	9	1
Winterkoning	48	1
Heggenmus	31	1

Broedvogelsoort	Aantal territoria in 2005	Veeleisendheid
Roodborst	68	1
Nachtegaal (KW)	1	2
Zwarte roodstaart	5	1
Gekraagde roodstaart	2 (+3)	2
Roodborsttapuit	14	2
Merel	61	1
Zanglijster	9	2
Grote lijster	3 (+1)	1
Spotvogel (GE)	1	2
Grasmus	11	2
Tuinfluit	7	1
Zwartkop	29	1
Tjiftjaf	27	1
Fitis	22 (+1)	1
Goudhaan	27	1
Bonte vliegenvanger	2 (+3)	2
Staartmees	4	1
Matkop (GE)	8	1
Kuifmees	13	1
Zwarte mees	3	1
Pimpelmees	28	1
Koolmees	57	1
Boomklever	1 ?	2
Boomkruiper	17	1
Gaai	3	1
Ekster	3	1
Kauw	12	2
Zwarte kraai	6	1
Spreeuw	30	1
Huismus (GE)	58	1
Ringmus (GE)	11	1
Vink	118	1
Groenling	3	2
Kneu (GE)	8	2
Geelgors	11	2
Totaal aantal Soorten broedvogels	65 + 2?	

Toelichting op de tabel.

De vetgedrukte soorten in **kolom 1** zijn rode lijst soorten. Hierbij is de nieuw vastgestelde lijst door het ministerie van LNV van november 2004 gebruikt. De cursief gedrukte soorten zijn te beschermen soorten volgens bijlage 1 van de Vogelrichtlijn. Dit zijn soorten waarvoor volgens de Vogelrichtlijn speciale beschermingszones moeten worden ingesteld. Vaak worden in onderzoeken de rode lijst soorten en de soorten van bijlage 1 samen aangehouden als extra te beschermen soorten in een gebied en dus soorten waaraan een gebied onder andere

ook zijn waarde ontleend. Rode lijst soorten worden onderverdeeld in ernstig bedreigd (EB), bedreigd (BE), kwetsbaar (KW) en gevoelig (GE).

Kolom 2 geeft de aantallen gevonden territoria. Een aantal tussen haakjes is een territorium net buiten het begrensde inventarisatiegebied. Een getal met een asterix wil zeggen dat dit aanvullende aantal territoria is vastgesteld in 2004.

Kolom 3 geeft aan hoe veeleisend een soort is in het biotoop waarin de soort voorkomt. Veeleisendheid 1 betekent: weinig kritische soort. Veeleisendheid 2 betekent: vrij kritische soort en veeleisendheid 3 betekent: kritische soort. (veeleisendheid 4 wil zeggen een zeer kritische soort en veeleisendheid 5 is een zeer kritische en uitgestorven soort).In slecht ontwikkelde terreintypen komen over het algemeen alleen weinig kritische soorten voor. In goed ontwikkelde terreintypen komen ook kritische soorten voor (4). De aanwezigheid van vrij kritische en kritische soorten zegt dus iets over de kwaliteit van de broedvogelgemeenschap.

4.2 Soortbespreking.

In de onderstaande lijst zijn alle soorten opgenomen die in 2005 in het onderzochte gebied een territorium hadden. Per soort worden in de beschrijving de aantallen aangetroffen territoria en bijzonderheden besproken. Verder kan het zijn dat de soort in 2005 ook nog in de directe omgeving van het onderzochte gebied is aangetroffen of dat geen territorium definitief kon worden vastgesteld. De waarnemingen uit het aangrenzende gebied zijn als incidenteel te beschouwen en geven geen compleet beeld van het voorkomen in de omgeving. In de samenvattende tabel in de vorige paragraaf is een volledig overzicht van het gehele gebied aanwezig. Vervolgens worden in voorkomende gevallen gegevens uit andere jaren vermeld. Het voorkomen wordt vergeleken met literatuurgegevens, waarbij gebruik is gemaakt van "Broedvogels van Midden- en Oost Brabant" van Poelmans en van Diermen, 1997 (3).

- Nijlgans 1 territorium

Een broedgeval op het terrein van het Witven. In de laatste telronde op 18 juni werden 4 juvenielen gezien.

- Wilde Eend 2 territoria

Ondanks dat enkele delen van het gebied een vochtig karakter hebben met ruige sloten, konden slechts weinig wilde eenden in de geldige periode en onder geldige condities worden opgemerkt.

- Wespendif 1 territorium (+1)

Op 25 juni werd een wespendif in vlucht waargenomen die zich verplaatste over de Broekhovenseweg richting Veldhovensedijk en verdween over het Grootgoor. Deze vogel had geen wespenraat bij zich. Op 29 juli verscheen een vrouw wespendif boven de Vlasroot en viel daar later in. De boomvalken van de Vlasroot lieten zich hierbij niet onbetuigd. Een uur later vloog de vogel op uit de Vlasrootbossen, cirkelde tot grote hoogte, daalde vervolgens neer in de Veldhovense Dommelbeemden en kwam later terug via de Vlasroot om richting het Grootgoor weg te zeilen. Op 30 juli kwam tot 2 keer toe een wespendif ten zuiden van de

Vlasroot in zicht, vervolgens verschenen twee exemplaren waarvan er één ongeveer 7 keer vlinderde boven de Riethovense bossen en vervolgens terugzeilde naar het Grootgoor. J. van Kessel die zich verdiept in wespendienonderzoek heeft in 2005 geconstateerd dat er in het gebied Dommelbeemden, Vlasroot, Grootgoor, Sprankelbossen op een bepaald moment 6 wespendien tegelijkertijd in de lucht bevonden. (mondelinge med.). Dit kan volgens J. van Kessel alleen inhouden dat sprake moet zijn van minimaal twee paren in dit gebied. Ook is uit literatuur bekend dat territoria van paren elkaar overlappen. Bovenstaande leidt tot de conclusie dat in het onderzochte gebied één territorium aanwezig is en in de richting van het Grootgoor en de bossen langs de Locht een tweede territorium. In 2004 werd boven de Vlasroot vlinderen waargenomen.

- Havik 0 territoria

Eenmaal kon de roep van een havik worden genoteerd vanuit het omliggende bosgebied. In de omgeving van het inventarisatiegebied werd op 9 juli een man havik met prooi gezien die in de richting van een bekende nestlokatie vloog.

- Sperwer 1 territorium

Op 23 april hoorden en zagen we een paar baltsende sperwers boven het bos van de Vlasroot. Het vrouwtje riep hierbij langdurig. Beide vogels vlogen gedurende een kwartier om elkaar heen en doken op elkaar. Op 9 juli werd tweemaal een vrouwtje in de omgeving van de Vlasroot waargenomen. Ook op 30 juli werd een vrouw ten zuiden van de Vlasroot waargenomen. Deze vogel streek neer in de Vlasrootbossen.

- Buizerd 2 territoria

Het broedpaar in het westelijke deel van het onderzochte gebied was luidruchtig en steeds te zien. Eén van de vogels kenmerkte zich door een erg lichte kleur. Op 7 mei werd geconstateerd dat het nest zich bevindt in een oude houtsingel naast een bosperceel. Op 18 juni werden in het nest op 20 meter hoogte in een zeeden twee bijna vliegvlugge jongen gezien. Het andere territorium bevindt zich in het zuidelijke bosgebied waar een aantal keren buizerden werden opgemerkt. Hier is geen nest geconstateerd.

- Torenvalk 1 territorium

Op 2 april een paar bij een nestkast in een zomereik. Op 23 april waren beide vogels bij de kast aanwezig, waarbij de vrouw enige tijd in de kast aanwezig was en baltsgedrag liet zien. Op 4 mei de man bij de nestkast. Op 18 juni zat een jong in de opening van de kast.

- Boomvalk (rode lijst, kwetsbaar) 1 territorium

In het open gemengde bos ten westen van de Vlasroot werd een paar boomvalken opgemerkt. De kroonlaag bestaat uit verspreide grovedennen van 20 meter hoog. De ondergroei in dit bos is vrij dicht en bestaat uit zomereik en lijsterbes. Op enkele plekken is de ondergroei jonger en moeilijk doordringbaar. Op 9 juli zagen we een boomvalk ter plekke. Op 29 juli riep een valk uit een hoge groveden, later kwamen beide vogels in actie dankzij het overvliegen van een wespendif. Enkele andere waarnemingen kwamen telkens vanaf dezelfde plek, waar dus het nest aanwezig zal zijn geweest. Er is niet naar het nest gezocht. Ook is niets bekend over het eventuele broedresultaat.

- Patrijs (rode lijst, kwetsbaar) 1 territorium (+1)

Langs de Volmolenweg werd het enige territorium in 2005 in het onderzochte gebied vastgesteld. Vlak naast dit gebied ligt nog een territorium. In 2004 hoorden we op 3 april twee roepende mannetjes in het landbouwgebied ten westen van de Keersopperdreef. In 2005 kon

slechts één keer, namelijk op 18 juni een adulte vogel in een weiland ten noorden van de Broekhovenseweg worden gezien. De omstandigheden bij de Keersopperdreef zijn ten opzichte van 2004 niet gewijzigd, dus is het goed mogelijk dat beide territoria daar nog bezet zijn.

- Kwartel 1 territorium.

Op 4 juni werd een roepende kwartel gehoord vanuit het weilandengebied ten noorden van de Broekhovenseweg. In het voorjaar van 2005 zijn in de Kempen slechts op enkele andere plaatsen kwartels vastgesteld. Het betreft hiermee een vrij bijzonder maar incidenteel territorium.

- Fazant 2 territoria

De fazant heeft in dit agrarische gebied maar weinig territoria, in tegenstelling tot de omliggende natuurgebieden.

- Meerkoet 2 territoria

De meerkoet is gebonden aan open water, dat alleen in het Witven voorkomt.

- Scholekster 2 territoria

Op twee plaatsen waren het gehele seizoen scholeksters aanwezig. Juvenielen werden niet gezien. Zowel aan het begin als aan het einde van het seizoen bleken er per territorium geen 2 maar 3 volwassen vogels aanwezig te zijn, die op de kenmerkende scholekstermanier intensief tepietend met elkaar omgingen.

- Kleine plevier 1 territorium ?

Op 12 mei was langs de oever van de Witvenplas een kleine plevier te vinden. Deze plas heeft een recreatieve functie o.a. als zwemplas, maar aangezien pas bij warmer weer gebruik gemaakt wordt van deze plas zal een paartje kleine plevieren goed een nest jongen kunnen grootbrengen voordat recreanten de vogels verjagen. Helaas werden na 12 mei de hekken gesloten zodat er tijdens de verdere inventarisatierondes geen beeld meer gekregen kon worden van de oevers. Het blijvend aanwezig zijn van de kleine plevier kon daarmee niet verder worden vastgesteld.

- Kievit 8 territoria

De aantallen kieviten in het gebied nemen gedurende het broedseizoen af. In het begin, na het opsplitsen van groepen kieviten in paren, zijn er overal baltsende kieviten te horen en te zien. Na verloop van enige weken, als de meeste gronden voor het eerst of opnieuw zijn bewerkt, zie je er beduidend minder. Veel percelen worden helemaal verlaten. Een goede indruk van het nog aanwezige aantal is te krijgen bij het overvliegen van een kraai als alle vogels de lucht in gaan. De kieviten komen met name verspreid voor in het zuidelijke landbouwgebied de Broekhovense Velden en dan op de meer vochtige plekken.

Op 4 juni zijn veel kieviten al weer te vinden op pas gemaaid weilanden. We konden slechts enkele juveniele vogels opmerken, dit is een aanwijzing voor het lage broedresultaat van de kieviten in het gebied. De percelen waar tijdens de geldige periode kieviten werden opgemerkt zijn tijdens deze periode allemaal bewerkt. Het ziet er voor deze soort niet goed uit.

Op 18 juni merkten we nog een heftig alarmerend paar op, dus een teken van een stugge volhouder.

De resultaten van de vrijwillige weidevogelbescherming, waaraan verspreid over het gebied enkele landbouwers meedoen zijn niet afgestemd met het resultaat dat wij hebben verkregen..

- Wulp 1 territorium (+1)

Het wulpenpaar in het gebied bij de Keersopperdreef is tijdens vele rondes opgemerkt. Het paar heeft zich daarmee niet door landbouwactiviteiten laten afschrikken. Het is ons niet duidelijk geworden of er ook broedresultaat is behaald. Ook het paar net buiten het gebied in de Runbeemden werd ook telkens weer gezien. Hier evenmin resultaat bekend.

- Holenduif 8 territoria

De roep van de holenduif werd weinig gehoord. De meeste vogels werden gezien in het agrarisch gebied. 6 van de 8 territoria zijn gebonden aan boerenschuren, de overige 2 konden we vaststellen in oude houtsingels. Bij lang niet alle boerderijen komen holenduiven voor.

- Houtduif 33 territoria

De houtduif komt verspreid over het gebied voor. De meeste exemplaren riepen vanuit het naaldbosgebied, zowel uit het grovedennenbos met redelijk dichte ondergroei als uit de jonge naaldhoutpercelen. In het laatste biotoop komt de hoogste dichtheid voor (lariks).

- Turkse tortel 5 territoria

Bij de bungalows konden 4 territoria worden vastgesteld. Verder hebben enkele boerderijen een paartje turkse tortels. Het aantal turkse tortels lijkt gering voor dit agrarische gebied met veel boerderijen met een goede erfbeplanting.

- Zomertortel (rode lijst, kwetsbaar) 1 territorium

Tijdens de ronde op 12 mei was de roepende zomertortel uit de houtwal bij de Broekhovensedijk een aangename verrassing. Deze houtwal ligt niet langs een zandpad en is daarmee erg rustig. De verticale opbouw en de soortenrijkdom vanuit afwisseling in boom en struiksoorten is vrij groot. Daarmee is het een waardevol en gevarieerd landschapelement. Dit uit zich in een geschikt territorium voor de langzamerhand vrij zeldzame zomertortel.

- Steenuil (rode lijst, kwetsbaar) 0 territoria

De steenuil is in dit seizoen tijdens de avondbezoeken niet gehoord. In 2004 werd een roepend exemplaar bij camping het Witven gehoord. Hier is een broedbiotoop beschikbaar.

- Bosuil 1 territorium (+1)

De bosuil werd op 29 maart vanuit het meer westelijk gelegen Grootgoor gehoord in de avondschemering. Het betrof een man. Het Grootgoor ligt buiten het telgebied. In het onderzochte gebied is verder alleen in het uiterste zuiden een territorium vastgesteld aan de hand van een roepend exemplaar.

- Ransuil (rode lijst, kwetsbaar) 1 territorium

Op 9 april werd een vogel op een nest in het Grootgoor gezien. Dit territorium bevindt zich hiermee buiten het dit jaar geïnventariseerde gebied. Tijdens de avondronde van 4 juni hoorden we vanuit de bosrand van het Vlasrootgebied twee roepende juveniele ransuilen die zich ook even lieten zien in de schemering. Hiermee heeft de Vlasroot ook nog een paartje ransuilen. Dit geeft de hoge roofvogel- en uilenrijkdom van de Vlasroot nog eens aan.

- Groene Specht (rode lijst, kwetsbaar) 3 territoria

Een paartje groene spechten werd gelokaliseerd in bomen langs de Witvenweg en in de erfbeplanting rondom enkele boerderijen en huizen bij deze weg. We hoorden dit paar niet

vanuit omliggende bossen dus is het territorium in erfbeplanting aannemelijk. Verder is een paartje te vinden in de Vlasrootbossen en één in het zuidelijke bosgebied met de oude lanen.

- Zwarte specht 1 territoria

Het westelijke naaldboutbos heeft als enige in het onderzochte gebied een zwarte spechtenterritorium. De soort komt verder op enkele plekken in de bosrijke omgeving van het telgebied voor.

- Grote bonte specht 6 territoria

Alle bosgebieden en landbouwgebieden met veel oude singels bevatten één of meer territoria.

- Kleine bonte specht 0 territoria (+1)

De soort werd waargenomen bij het Witven en heeft een territorium in het naastgelegen Witvenbos, dat net buiten het telgebied ligt.

- Boomleeuwerik 3 territoria

Het zuidelijke landbouwgebied met zijn oude eikenlanen en omgeven door bos, heeft drie territoria. De mannetjes zongen regelmatig door het seizoen heen, waarbij de zangterritoria door elkaar heen lijken te lopen. Door de grote afgelegde afstanden tijdens het zingen komen de vogels in elkaars gebied. In dit gebied met de oude lanen werd een mogelijk 4^e territorium niet bevestigd, door te weinig waarnemingen. Dit geldt ook voor een zingend exemplaar ten westen van de Vlasroot, dat een mogelijk 5^e territorium kan zijn.

- Veldleeuwerik (rode lijst, gevoelig) 2 territoria

Een enkele maal hoorden we naast de boomleeuweriken ook een zingende veldleeuwerik in het zuidelijke landbouwgebied. Zo uitbundig en veel als de eerste leeuweriksoort is te horen, zo weinig hoorden we de laatste soort. Twee overgebleven territoria in het gebied, hoe lang nog?

- Boerenzwaluw (rode lijst, gevoelig) 12 territoria

De inventarisaties hebben onvoldoende gegevens voor de boerenzwaluw opgeleverd. Het aantal territoria is geschat door aan boerderijen gebonden exemplaren te tellen en om te zetten in territoria. Het aantal territoria is hiermee onnauwkeurig.

Op 7 van de 12 boerderijen in het agrarische gebied komen boerenzwaluwen voor. Bijna alle boerderijen hebben een bezetting met vee. Uit onderzoek blijkt dat boerenzwaluwen bij voorkeur in stallen met vee broeden. De meeste van de 7 boerderijen hebben (vrij) moderne stallen, waar dus blijkbaar broedgelegenheid beschikbaar is. Een aantal van 12 territoria is evenwel niet veel voor zo'n groot agrarisch gebied. Boerderijen met oude (grup)stallen in de omgeving hebben soms 10 paartjes.

De dichtheid bedraagt 3,3 terr/100 ha

- Huiszwaluw (rode lijst, gevoelig) 24 territoria

De gegevens van onze telrondes zijn aangevuld met een specifieke huiszwaluwtelling die is uitgevoerd door W. Deeßen. Op 4 lokaties werden 22 bewoonde nesten geteld, waaronder lokatie Witvenseweg 11. Op 18 juni zagen we vele vogels nestmateriaal verzamelen bij een modderplas op het erf van Witvenweg 11, waar dit jaar een nieuwe lokatie is ontstaan, mogelijk door het verdwijnen van een grotere lokatie in de omgeving (Turfweg).

Langs de Broekhovenseweg vlogen bij een boerderij 3 exemplaar rond, wat een aanwijzing is voor 2 territoria. Bij de bungalows zagen we eveneens 3 exemplaren (2 territoria). Deze

territoria vullen het huiszwaluwenonderzoek aan. Het totaal komt daarmee op 24 territoria en is voor dit landbouwgebied goed te noemen.

- Boompieper 4 territoria

De soort komt alleen voor in het zuidelijke landbouwgebied en is gebonden aan de oude houtsingels en de oude houtwal. De soort is typerend voor het droge zandgebied in combinatie met verspreide boomgroei (3).

- Witte Kwikstaart 9 territoria

De meeste boerderijen hebben een paartje witte kwikken. Eén territorium ligt geheel in het landelijke gebied.

- Winterkoning 48 territoria

Opvallend is het niet kunnen vaststellen van winterkoningen op boerenerven. Nar verwachting komt de soort er zeker voor maar is de zangactiviteit laag vanwege de geïsoleerde ligging van een boerenerv. In alle bossen en bosjes met enige ondergroei zien we de soort.

- Heggenmus 31 territoria

De heggenmus volgt het verspreidingspatroon van de winterkoning, maar in lagere aantallen. Op de meeste boerenerven is de heggenmus juist wel vastgesteld. De dichtheid in de tuinen bij de bungalows is hoog. In dichte bossen met geringe ondergroei hebben we nauwelijks heggenmussen aangetroffen. Dit laatste patroon zagen we ook in een eerdere inventarisatie in de Dommelbeemden optreden.

- Roodborst 68 territoria

In maart zongen overal roodborsten in hoge dichtheden. Later in het seizoen en met name na 1 mei als de waarnemingen pas in de geldige periode vallen wordt de zangfrequentie wat minder. Daar staat tegenover dat roodborsten tot ver in juni in de vroege ochtend actief bleven zingen. Door beide effecten zullen toch roodborsten gemist zijn.

Net als bij de winterkoning ontbreken roodborsten op veel boerenerven. Dit is in werkelijkheid waarschijnlijk niet zo, maar geeft vermoedelijk ook hier de geringe zangactiviteit op erven aan. Het verspreidingspatroon van roodborst en winterkoning komen erg overeen. Verschil is dat de roodborst een niet te dichte bodemvegetatie wenst. (3). Uit de stippenkaarten is dit verschil niet af te lezen. Het is een verschil dat slechts op microniveau bestaat.

- Nachtegaal (rode lijst, kwetsbaar) 1 territorium

In de gemengde bossen langs de Veldhovensedijk zijn enkele percelen sterk gedund. Vervolgens is hierin jonge dichte opslag ontstaan met een ondoordringbaar karakter. Vanuit deze bosjes klonk op 4 juni enkele keren kort de zang van een nachtegaal. In tegenstelling tot de nachtegaal biotopen uit de vochtige beekdalen is dit bosje droog.

- Zwarte roodstaart 5 territoria

Deze soort is in het gebied geheel gebonden aan boerderijen. Niet alle boerderijen hebben een territorium.

- Gekraagde roodstaart 2 territoria (+3)

Slechts twee territoria in het onderzochte gebied. In de uiterste zuidoostpunt is een geschikt biotoop aanwezig. Verder nog een territorium van een exemplaar in het westelijke bosgebied.

Het aantal gekraagde roodstaarten lijkt aan de lage kant gezien het mogelijk geschikte biotoop in de oude houtwal en rond de bungalows.

Verder nog een zingend exemplaar in het naastgelegen Witvenbos buiten het gebied. Dit exemplaar was hier tijdens eerder onderzoek in 2000 niet aanwezig en twee zangers in grote tuinen ten zuidwesten van het onderzochte gebied.

- Roodborsttapuit 14 territoria

Het blijft een matig opvallende soort waarvan iedere telronde exemplaren over het hoofd gezien worden. Doordat in de loop van het seizoen doorgezongen wordt zullen toch weinig exemplaren gemist zijn. De zang wordt ook gehoord tijdens de avondschemering. Dat laatste leverde aanvullende waarnemingen op. De soort heeft genoeg aan een ruige sloot of een brede zandige berm met een bomenrij langs een geasfalteerde weg. Met name in het zuidelijke landbouwgebied is de dichtheid hoog. In het gebied Broekhovense Velden komen hier op 107 hectare 9 territoria voor. Dichtheid hier is 8,4 terr/100 ha.

- Merel 61 territoria

Het voldoende volledig in beeld brengen van merels stuit op problemen. De merels in het buitengebied hebben een geringere dichtheid dan in bebouwd gebied. De merels in het buitengebied beginnen veel later in de nacht met zingen, $\frac{3}{4}$ uur later dan in bebouwd gebied, en houden dit gedurende hoogstens 10 minuten tot een kwartier vol. Daarna zie je overal fouragerende vogels, die geen moeite meer doen voor de karteerders. Door de omvang van het gebied is het niet mogelijk alle merels gedurende dit kwartier in de schemering in beeld te krijgen. Vandaar dat in de avondschemering enkele keren aanvullend is geteld. Telkens in een klein deelgebied. Hierdoor is naar verwachting toch de meerderheid van de merels geteld. Toch werden op vele plaatsen fouragerende merels gezien zonder dat daar tijdens de rondes ooit zang werd gehoord. Het werkelijke aantal merels zal dus vermoedelijk nog hoger liggen.

De dichtheid vertoont pieken op erven, in de parkachtige omgeving van het Witven en rondom de bungalows. De dichtheid in open bossen met matig dichte ondergroei is ongeveer de helft van de eerder genoemde gebieden. In de oude lanen zonder ondergroei zien we in het geheel geen merels. Dichtheid in gehele gebied: 16,6 terr/100 ha.

- Zanglijster 9 territoria

Deze lijster laat in maart en begin april veel van zich horen maar de waarnemingen vallen dan nog niet in de geldige periode. Gelukkig zingt de soort ook in mei en juni nog lang door. De verspreiding in het agrarische gebied is gelijk aan die van de merel, alleen in veel lagere dichtheid.

- Grote lijster 3 territoria (+1)

Deze soort is op enkele plaatsen opgemerkt. Het aantal keren dat zang werd gehoord en de lengte van een zangperiode op een ochtend is gering. Daarmee is de kans de soort te missen vrij groot.

De soort komt alleen voor in het zuidelijke bos- en lanengebied, waar grote landbouwpercelen worden afgewisseld met oudere lanen. In het oostelijk gelegen Keersopdal dat in 2004 werd geïnventariseerd werd ook een territorium vastgesteld. Een tweede vogel zong daar in de omgeving op Waalres grondgebied.

- Spotvogel (rode lijst, gevoelig) 1 territorium

Aan het einde van de laatste telronde op 18 juni klonk de kenmerkende zang van deze soort vanuit een houtsingel. Hiermee is een territorium vastgesteld. In het gebied is verder nauwelijks geschikt territorium te vinden.
- Grasmus 11 territoria

De grasmus zoekt struweelvegetaties. De verspreidingskaart geeft daarmee een beeld van de hoeveelheid struweel die in het gebied nog over is. Met name in het vochtige landbouwgebied komen een aantal ruig begroeide sloten met wat bramenstruweel voor.
- Tuinfluiter 7 territoria

De tuinfluiter heeft struweel en jong bos als voorkeursbiotoop (3.). We konden de soort maar in beperkt aantal vaststellen. In de houtsingels bij de bungalows lijkt nog biotoop beschikbaar.
- Zwartkop 29 territoria

De zwartkop heeft wat hogere bomen met een goed ontwikkelde struiklaag nodig. Het onderzochte gebied is redelijk goed bezet met zwartkoppen. Enkele boerenerven met goede erfbeplanting hebben geen zwartkoppen. De lanen zijn vanwege ontbrekende struiken geheel onbezet.
- Tjiftjaf 27 territoria

De aantallen van deze soort vallen wat tegen. Vanaf de geldige periode leverden de telrondes weinig zingende vogels op. De aantallen zullen gezien de geschiktheid van veel deelgebieden toch hoger liggen. De verspreiding van zwartkop en tjiftjaf zijn ongeveer gelijk in het gebied, waarbij de tjiftjaf iets makkelijker een territorium kiest in bomen met maar weinig ondergroei (3). Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in de lanen in de Broekhovense Velden, waar de tjiftjaf wel voorkomt en de zwartkop niet.
- Fitis 22 territoria (+1)

De fitis is pioniersoort van bosvegetaties (1). We troffen de soort specifiek aan op plekken waar jonge bosjes tot ontwikkeling komen. Het open gemengde grovedennenbos met jonge dichte ondergroei levert veel territoria op.
- Goudhaan 27 territoria

De goudhaantjes van het Witven komen o.a. voor in een dichte oudere aanplant van hemlockspar. Hier werd de zang vaak gehoord. Verder komen opvallend veel goudhaantjes voor in het open gemengde grovedennenbos met veel loofhoutondergroei. De aantallen in het gehele onderzochte gebied waren voor ons onverwacht hoog. De dichtheid in de beide bosgebieden samen (27 terr. in 38 hectare bos) bedraagt: 71,1 terr./100 ha.
- Bonte vliegenvanger 2 territoria (+3)

Op twee plaatsen een territorium. Het noordelijke is gebonden aan een nestkast die in een laan is opgehangen. Hier werden juvenielen gezien. Het zuidelijke is gesitueerd in een droog dichter gemengd bosje, dat grenst aan open landbouwgebied. Hier is geen nestkast aanwezig en werd maar één keer zang gehoord. In het parkachtige bungalowgebied net ten zuidenwesten van het telgebied kon de zang van drie bonte vliegenvanger worden gehoord.
- Staartmees 4 territoria

Op enkele plekken aangetroffen. De plekken lijken vrij willekeurig te zijn.

- Matkop (rode lijst, gevoelig) 8 territoria
Slechts één territorium ligt in vochtig loofbos, alle andere vinden we op droge plekken, bijvoorbeeld in het open gemengde naaldbos met redelijk wat ondergroei. Dit komt overeen met de biotoop beschrijving volgens Poelmans (1).
- Kuifmees 13 territoria
Komt voor in open gemengd naaldbos, maar in een lage dichtheid en met een grillige verspreiding. Zelfs begin juni konden we nog nieuwe territoria toevoegen.
- Zwarte mees 3 territoria
De aanwezigheid van zwarte mezen in de naaldhoutpercelen in het gebied viel erg tegen. Slechts op enkele plaatsen kon de soort worden genoteerd. De meeste naaldhoutbossen zijn vrij sterk gedund zodat in de kroonlaag geen sluitend bos van groveden meer aanwezig is. Vanuit de literatuur is bekend dat het aantal sterk varieert in opeenvolgende jaren afhankelijk van de voedselsituatie (3).
- Pimpelmees 28 territoria
Algemene broedvogel. Ook veel erven hebben een territorium.
- Koolmees 57 territoria
Algemene broedvogel.
- Boomklever 1 territorium?
Eenmaal hoorden we een roepend exemplaar aan de oostzijde van het Witven. Deze waarneming is onvoldoende voor de vaststelling van een territorium.
- Boomkruiper 17 territoria
Oudere bomen genieten de voorkeur, zowel wat betreft nestplaats als voedselbron. Op plekken met oudere bomen werd de soort overal aangetroffen, behalve op veel plaatsen in de lanen. Ook enkele erven hebben boomkruipers.
- Gaai 3 territoria
De gaai werd weinig waargenomen. Het territorium lijkt vrij groot te zijn.
- Ekster 3 territoria
De ekster lijkt juist een vrij klein territorium te hebben. De vogels werden steeds op ongeveer dezelfde plek aangetroffen. In dit onderzoek ook steeds in de menselijke nabijheid. Eén paar bij camping het Witven, één paar bij twee boerderijen en één paar bij de bungalows.
- Kauw 12 territoria
De kauwen komen het meeste voor in schoorstenen van huizen in het buitengebied. Zowel het tellen van vogels op individuele schoorstenen als wel het tellen van groepen kauwen met daarin te onderscheiden paartjes bij een cluster van woningen, geeft een goede indicatie van het aantal broedparen. Op enkele plaatsen werd het broeden in een oud zwarte spechtnest geconstateerd. Bij de bungalows vinden we een concentratie met 7 territoria. Veel boerderijen hebben geen kauwtjes (verstoring?)
- Zwarte Kraai 6 territoria
De kraai wordt in het gebied weer bejaagd. Dode kraaien hingen op sommige plekken aan palen in het veld. De soort komt goed verspreid in het gebied voor.

- Spreeuw 30 territoria

Het was niet eenvoudig de aantallen spreeuwen betrouwbaar in beeld te brengen. Vaak was op het moment van opname tijdens een telronde geen enkel zingend exemplaar aanwezig. Aangezien vrijwel alle spreeuwen ongeveer in dezelfde periode hun jongen hebben is het tellen van voedsel aanbrengende ouders een goede methode. De meeste spreeuwen hebben hun territorium in boerderijen. Door de telkens heen en weer vliegende spreeuwen in een extra telronde in beeld te brengen is naar verwachting een redelijk betrouwbaar overzicht in het gebied ontstaan. Tijdens de reguliere telling een week later bleken vrijwel alle spreeuwen uitgevlogen te zijn. Grote groepen spreeuwen met juvenielen werden later rondtrekkend gezien. Dichtheid in gehele gebied: 8,2 terr/100 ha.

- Huismus (rode lijst, gevoelig) 58 territoria

Terwijl de huismus in veel nieuwere woonwijken vrijwel volledig is verdwenen is hij bij veel boerderijen en woningen in het buitengebied aanwezig. Het tellen van de mannetjes is lastig. Vaak geeft het zien van een groep huismussen met mannen en vrouwen een goed beeld van het aanwezige aantal bij de betreffende woning. Enkele boerderijen met een goede erfbeplanting en veel coniferen hebben minimaal ongeveer 10 paartjes huismussen. Het aantal mussen per erf wisselt sterk. De erven met slechte erfbeplanting missen de huismus helemaal. Bij de bungalows komen ook maar weinig mussen voor.

- Ringmus (rode lijst, gevoelig) 11 territoria

De ringmus komt net als de huismus bij veel woningen en boerderijen voor. De aantallen zijn duidelijk veel lager dan van de huismus. Veel erven waar de ringmus is gezien hebben ook huismussen. Waarom sommige huizen of boerderijen meer ringmussen hebben of meer huismussen is misschien geheel afhankelijk van geschikte broedgelegenheid. We hebben niet gemerkt dat er sprake is van onderlinge concurrentie tussen de beide soorten. Sommige woningen hebben alleen huismus, andere alleen ringmus, maar vaak komen beide soorten voor.

- Vink 118 territoria

Zeer algemene soort die overal te zien en te beluisteren is. Het is in dit agrarische gebied de meest algemene soort. Zeer opvallend is de dichte verspreiding in de oude lanen. Om de 50 meter bevindt zich gemiddeld een zingende vink. Er is in het gebied geen groep bomen of bosje waar geen vink te vinden is. De dichtheid in het gehele gebied: 32,1 terr/100 ha.

- Groenling 3 territoria

Camping het Witven heeft 3 territoria vlak bij elkaar. Groepsvorming is bekend van deze soort (3). Een adulte vogel met minstens één roepend jong zagen we op 4 juni op deze plek. Een ander roepend exemplaar verbleef bij de bungalows. In het gebied komen veel coniferen voor met broedgelegenheid, toch is de bezetting heel gering.

- Kneu (rode lijst, gevoelig) 8 territoria

De kneu is op een enkele plek aangetroffen. O.a langs de Veldhovensedijk in een coniferenkwekerij met wat oudere coniferen die net groot genoeg zijn om nestgelegenheid te bieden. De concentratie langs de Keersopperdreef is opvallend. De soort zal hier broeden in de erfbeplanting, waarin ruimschoots oudere coniferen voorkomen.

- Geelgors

11 territoria

De geelgors komt voor in oudere lanen van zomereik en beuk langs de weinig gebruikte zandpaden in het gebied en langs de bosranden die dit gebied omzomen. De ondergroei onder de lanen is gering en ook de bermen zijn smal. Wellicht dat de leeftijd van de lanen, tussen de 50 en 60 jaar een belangrijke faktor is voor de aanwezigheid. Het tussenliggende landbouwgebied wordt intensief voor de landbouwactiviteiten gebruikt, meest voor maisteelt. Het aantal van 11 geelgorsterritoria heeft ons verbaasd. Langs de Veldhovensedijk, waar een brede gevarieerde berm aanwezig met een rij zomereiken lijkt een veel beter biotoop aanwezig. Hier ontbreekt de soort. Wellicht vanwege de verharde weg die er langs loopt? Dichtheid in het zuidelijke gebied 9,3 terr/100 ha landbouwgebied.

4.3 Vogelgroepen.

Een belangrijke maatstaf voor de mate van ontwikkeling van natuurlijke levensgemeenschappen vormt de aanwezige broedvogelbevolking. Wanneer nu de vogelbevolking wordt opgedeeld in groepen, waarbij soorten die ongeveer dezelfde biotoopeisen gemeen hebben, vormen deze samen een groep, zodat een beeld kan ontstaan van het onderzochte landschap (4). Het zou mooi zijn indien vervolgens een vergelijking gemaakt zou kunnen worden tussen de aantallen gevonden territoria per soortgroep en een landelijke referentie. Het probleem in het onderzochte gebied is echter dat er diverse biotopen naast elkaar voorkomen, zodat per biotoop een relatief geringe oppervlakte overblijft. Hierdoor is het niet juist conclusies te trekken in vergelijking tot de landelijke referentie. In onderstaand overzicht zijn daarom alleen voorkomende soorten per soortgroep genoemd. Alleen van de soortgroepen waarvan een redelijk aantal verschillende soorten voorkomt zijn besproken.

Een tweetal indicatoren zijn bij de soortgroepen van belang, het betreft het aantal kenmerkende soorten en de veeleisendheid van deze soorten.

Hoe meer kenmerkende soorten aanwezig zijn, hoe beter het betreffende biotoop is ontwikkeld. De onderstreepte kenmerkende soorten komen in het onderzochte gebied in het betreffende biotoop voor.

Het getal tussen haakjes geeft de veeleisendheid van de soort aan op een schaal van 1 tot 5, waarbij 1 een weinig kritische soort is, 2 een vrij kritische soort, 3 een kritische soort, 4 een zeer kritische soort en 5 een zeer kritische soort die is uitgestorven.

Veldleeuwerikgroep: patrijs (2), kwartel (2), scholekster (2), Kievit (2), wulp (2), veldleeuwerik (1), graspieper (1), grauwe gors (3).

Van de vogels van de veldleeuwerikgroep komen een flink aantal soorten voor maar in lage dichtheden: patrijs, kwartel, scholekster, Kievit, wulp en veldleeuwerik. Slechts twee soorten van deze groep komen niet voor. Het leefgebied voor deze groep bestaat uit nat tot droog grasland. Het intensieve landbouwkundige gebruik is debet aan de lage aantallen die we hebben opgemerkt.

Geelgorsgroep: nachtzwaluw (3), scharrelaar (5), hop (5), draaihal (3), groene specht (2), boomleeuwerik (2), boompieper (1), gekraagde roodstaart (2), klapekster (3), geelgors (2), ortolaan (4).

Van de vogels van boomgroepen met kale zandige bodem, de geelgorsgroep, komt vooral de geelgors in hoge dichtheid voor, samen met de boomleeuwerik en de boompieper. De aangeplante lanen in combinatie met de zandpaden zijn hierbij naar verwachting de belangrijkste factoren.

Roodborsttapuitgroep: roodborsttapuit (2), grasmus (2), fitis (1), grauwe klauwier (3), kneu (2).

De roodborsttapuitgroep van lage struwelen is alleen goed vertegenwoordigd door de roodborsttapuit en in geringere mate door de grasmus en de kneu. De aantallen roodborsttapuiten zijn hoog. De vele perceelsafscheidings met ruige sloten geven de soort voldoende leefgebied.

Torenvalkgroep: rode wouw (4), torenvalk (2), boomvalk (2), slechtvalk (4), roek (3).

De beide roofvogelgroepen zijn tevens het noemen waard. Hierbij bekijken we dan het gehele onderzochte gebied. Van de torenvalkgroep komen zowel torenvalk als boomvalk voor.

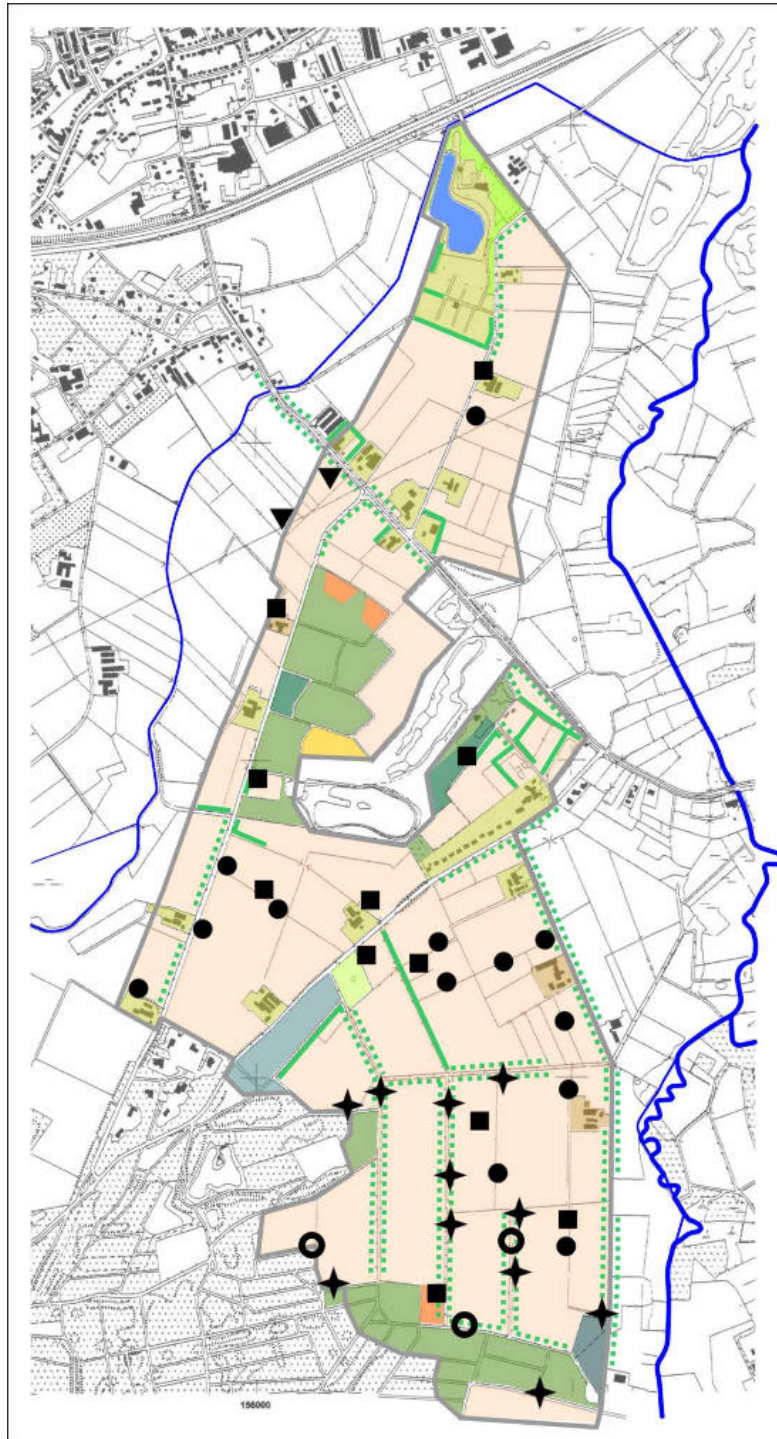
Havikgroep: wespendief (3), havik (2), sperwer (2), buizerd (2), raaf (3).

Van de havikgroep komen wespendief, havik, sperwer en buizerd voor. Het gebied is daarmee van grote waarde voor beide groepen roofvogels.

Gebieden kunnen eveneens op een andere manier worden getypeerd aan de hand van hun vogelbevolking. De provincie Noord-Brabant hanteert in het streekplan bijvoorbeeld het struweelvogelgebied waarbij een aantal soorten van belang zijn.

In onderstaand schema is voor het landbouwgebied Broekhovense Velden dat ligt tussen de Broekhovenseweg en de Keersopperdreef, het aantal van de struweelvogelsoorten aangegeven. Het gebied is 107 ha. groot.

Struweelvogelsoorten in de Broekhovense Velden (107 ha)	
Soort	Aantal territoria
Geelgors	10
Roodborsttapuit	9
Boomleeuwerik	3
Grasmus	5
Patrijs	2 (2004)
Paapje	--
Rietzanger	--
Totaal	29

Struweelvogels

Boomleeuwerik
 Geelgors
 Grasmus
 Patrijs
 Roodborsttapuit

5. Conclusies en aanbevelingen.

5.1 Conclusies voor de waarde van de deelgebieden voor vogels.

In het onderzochte gebied komen een groot aantal rode lijst soorten voor.

Daarvan zijn kwetsbare soorten: boomvalk, patrijs, zomertortel, steenuil, ransuil, groene specht, nachtegaal.

Daarvan zijn gevoelige soorten: veldleeuwerik, boerenwaluw, huiswaluw, spotvogel, matkop, huismus, ringmus, kneu.

Het gehele onderzochte gebied is bijzonder rijk aan roofvogels. De volgende soorten komen er voor (broedvogel of voedselterritorium): wespandief, buizerd, havik, sperwer, boomvalk (rode lijst) en torenvalk. De oorzaak voor deze rijkdom is te vinden in de combinatie van de omliggende beekdalen en het aanwezig zijn van een gevarieerd agrarisch coulissenlandschap met een vrij ongeschonden structuur waarin veel kleinere bossen en bosjes voorkomen.

Het zuidelijke landbouwgebied de Broekhovense Velden is verder het meest waardevol voor vogels. Door het rustige karakter en de vele zandpaden met oude lanen hebben veel soorten zich hier kunnen vestigen of kunnen handhaven. Het landbouwgebied ligt vrij laag, vooral het noordelijke deel is vochtig van aard. Er komen veel ruig begroeide sloten voor in een vrij dicht verkavelingspatroon. Opvallende soorten vanwege de hoge aantallen of het voorkomen op zich zijn geelgors, boomleeuwerik, veldleeuwerik (rode lijst), patrijs (rode lijst), bonte vliegenvanger, wulp, roodborsttapuit, grote lijster en zomertortel (rode lijst).

De aanwezige boerderijen hebben over het algemeen een goede erfbeplanting. De meeste boerderijen zijn niet ouder dan een jaar of 50, maar liggen goed opgenomen in het landschap. De volgende soorten komen voor: boerenwaluw (rode lijst), huiswaluw (rode lijst), kneu (rode lijst), zwarte roodstaart, holenduif, huismus (rode lijst) en ringmus (rode lijst). Het hoge aantal huiswaluwen en de vele aanwezige mussen zijn hierbij speciaal te noemen.

De waarde van de bungalows met hun grote tuinen is voor vogels niet bijzonder.

Het Witventerrein heeft wel bijzondere waarde doordat de begroeiing al ouder is. Onder andere de bosuil komt hier voor. De kleine bonte specht gebruikt het als fourageergebied en de steenuil heeft er een plek (rode lijst).

5.2 Aanbevelingen voor natuurwaarden, landschap en recreatie.

Het landbouwgebied Broekhovense Velden is het beschermen waard vanwege de landschappelijke structuur en de vogelkundige waarde. De aanwezige lanen en zandpaden in combinatie met de aanwezige rust zijn hierbij belangrijke voorwaarden. Het afsluiten van de Keersopperdreef voor doorgaand gemotoriseerd verkeer heeft de rust in het gebied verhoogd. Indien er sprake zou zijn van nieuwe infrastructuur zoals de aanleg van de N69 is het grotendeels met de aanwezige waarden in dit landbouwgebied gedaan. De Keersopperdreef wordt veel door recreatief fietsverkeer gebruikt en is een aantrekkelijk rustig alternatief voor de drukke Broekhovenseweg in het westen en de Volmolenweg in het oosten. Deze recreatieve fietsroute tussen Eindhoven/Veldhoven en Valkenswaard/Dommelen komt ook te

vervallen bij de eventuele aanleg van de N69. Het zal duidelijk zijn dat wij een mogelijk tracé hier zeer ongewenst vinden.

De waarde van het agrarische gebied kan in stand blijven door het in stand houden van de lanenstructuur, de zandpaden en de verkavelingsstructuur. Door lokale vernatting en verbreden van zandpaden of het laten ontstaan van kleine overhoeken kunnen de vogelwaarden sterk verhoogd worden, zonder dat dit navenant veel grond kost. Wellicht is bij het beschikbaar komen van enige landbouwgrond een plan van aanpak te maken, met name voor de Broekhovense Velden.

Het bewegwijzeren van een wandelroute en een fietsroute behoort hier tot de mogelijkheden. Ook kan worden aangesloten op bestaande routes langs en door de aanwezige beekdalen tussen Eindhoven/Veldhoven en Valkenswaard/Dommelen. Op dit gebied zijn voor recreatieve doelen nog veel kansen aanwezig.

Literatuurlijst

1. Dijk, A. van (1996), Broedvogels inventariseren in proefvlakken, Handleiding Broedvogel Monitoring Project, SOVON.
2. IVN Veldhoven/Vessem (2006), Broedvogelinventarisatie van Veldhoven en Riethoven van 2000 tot en met 2005
3. Provincie Noord-Brabant, (1997), W. Poelmans en J. van Diermen, Broedvogels van midden en oost brabant
4. Sierdsema, H., (1995), Broedvogels en beheer, SOVON en SBB.

Bijlagen.

- A. Topografische kaarten van 1850, 1900 en 2000.
- B. Groene Hoofdstructuur streekplan 2002.
- C. Soortkaarten
- D. Lijst waargenomen niet broedvogels.

Omstreeks 1850

Bron:
Grote Historische Atlas van Nederland
Deel 4: Zuid Nederland 1838-1857

Omstreeks 1900

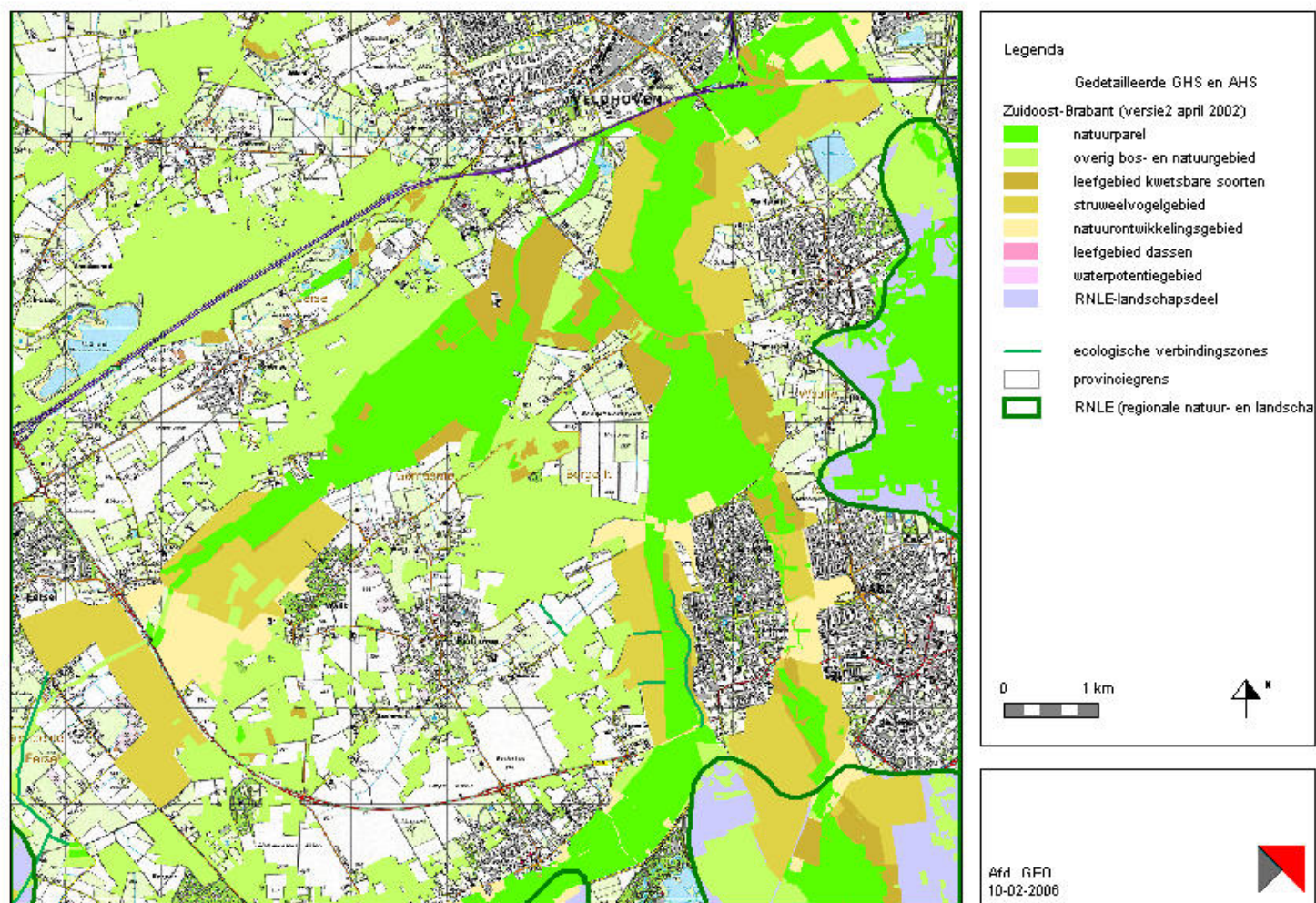
Bron:
Historische Atlas Noord Brabant
Uitgeverij Robas Producties 1989

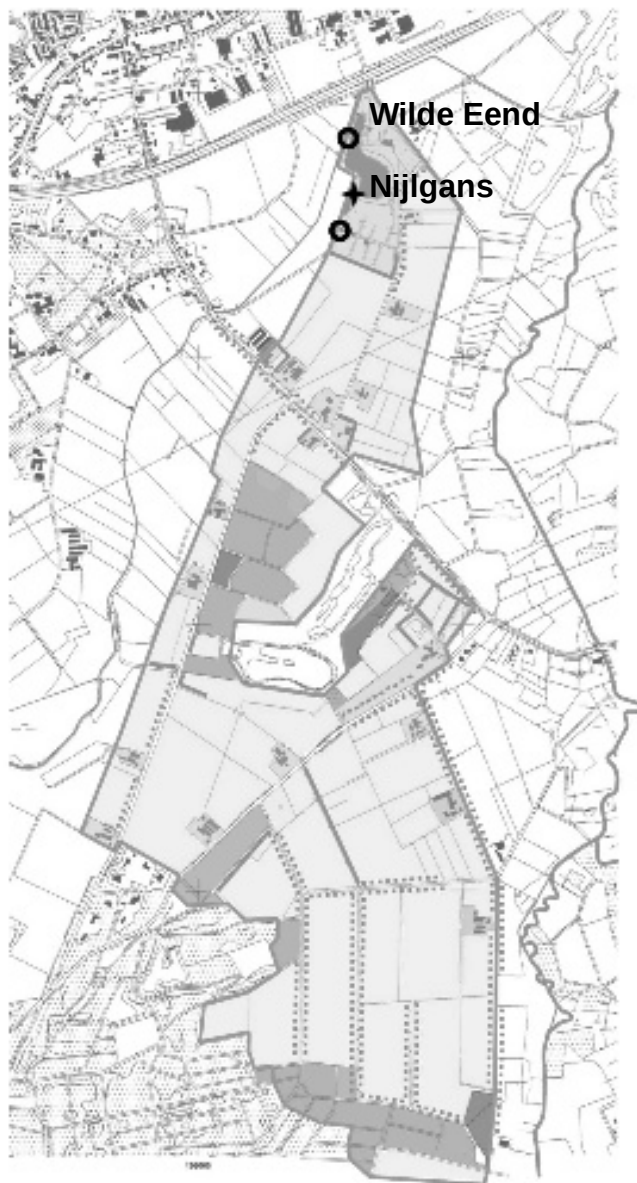

2000

Bron:
Topografische kaart van Nederland
51 D Veldhoven

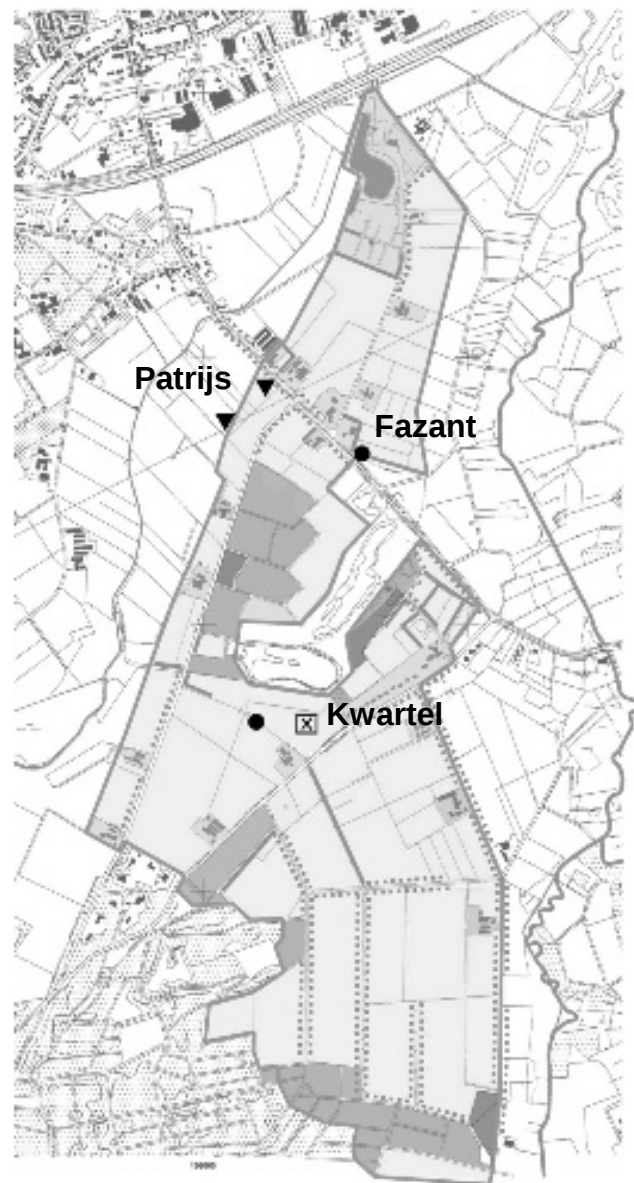
GHS streekplan 2002

Nijlgans 1

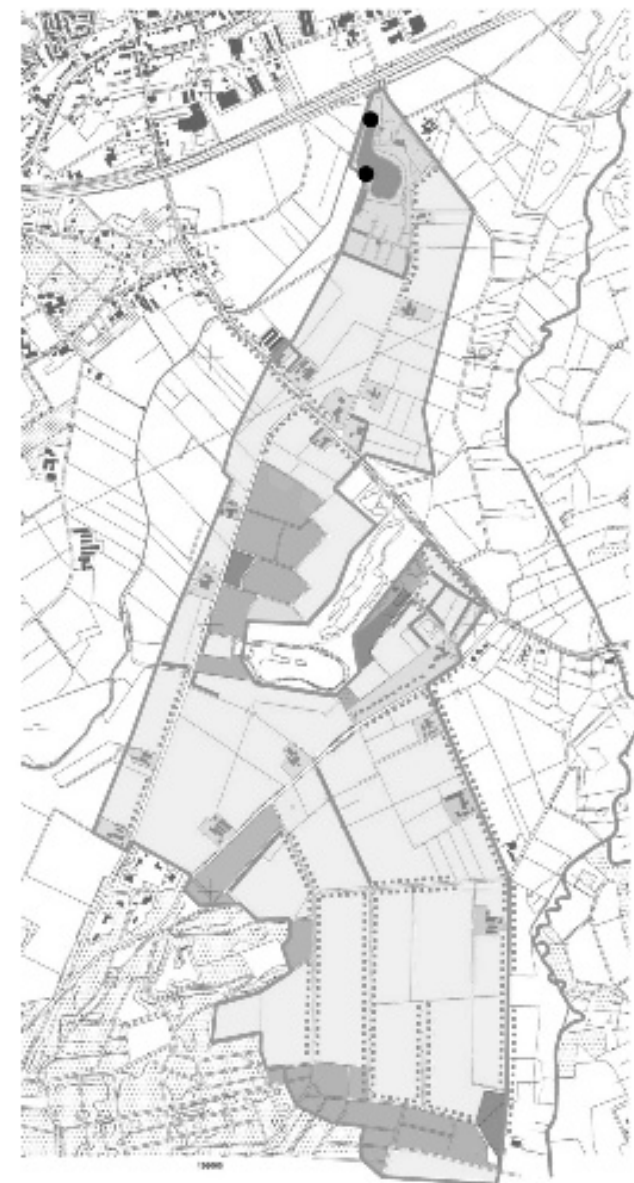
Wilde Eend 2

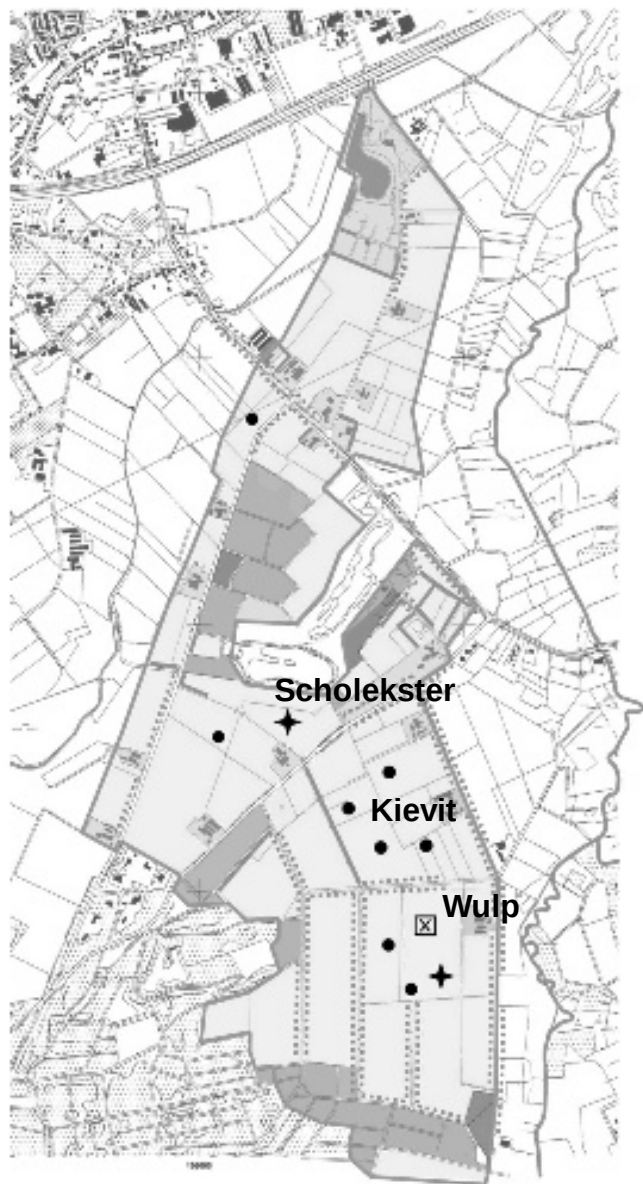
Patrijs 1 (+1)

Kwartel 1

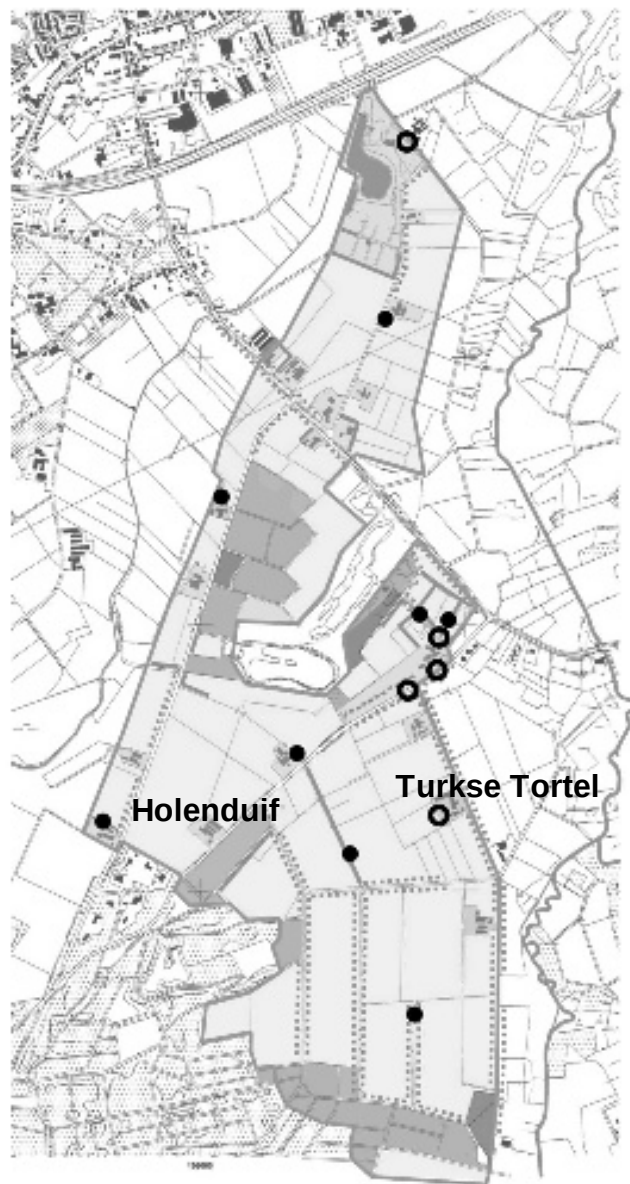
Fazant 2

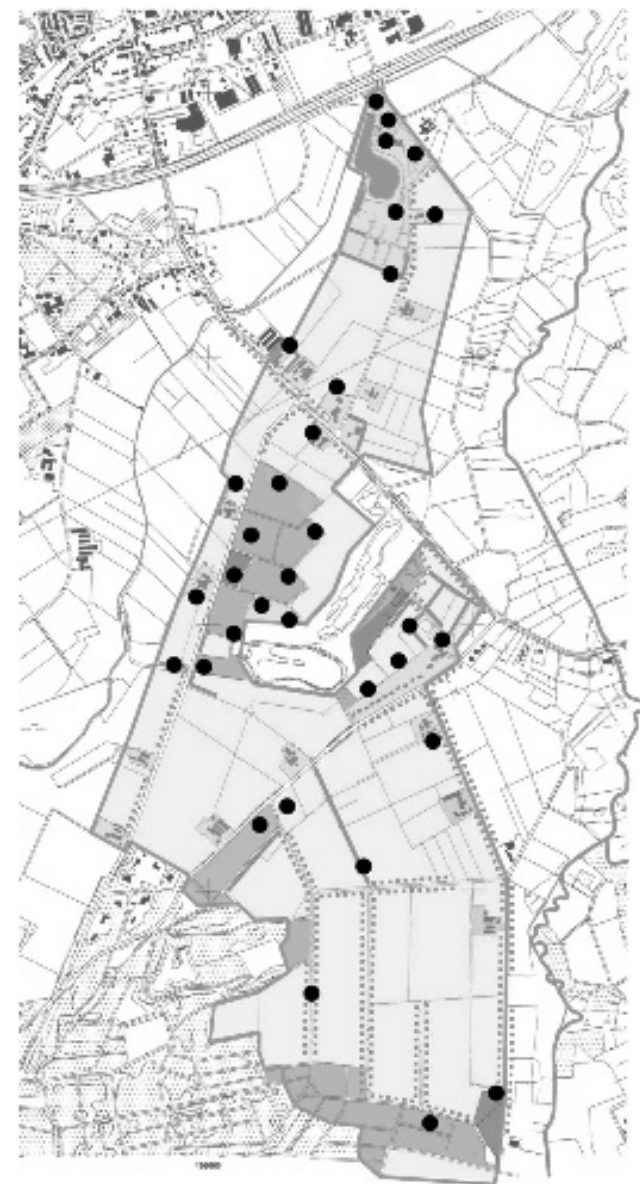
Meerkooet 2

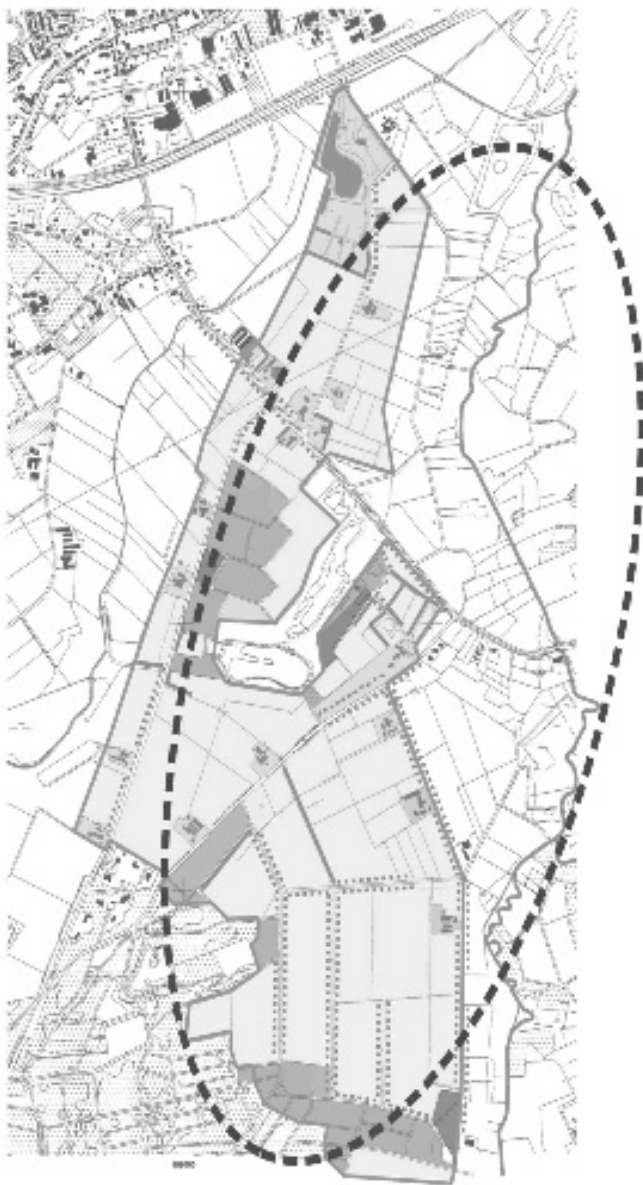
Scholekster 2 Kievit 8 Wulp 1

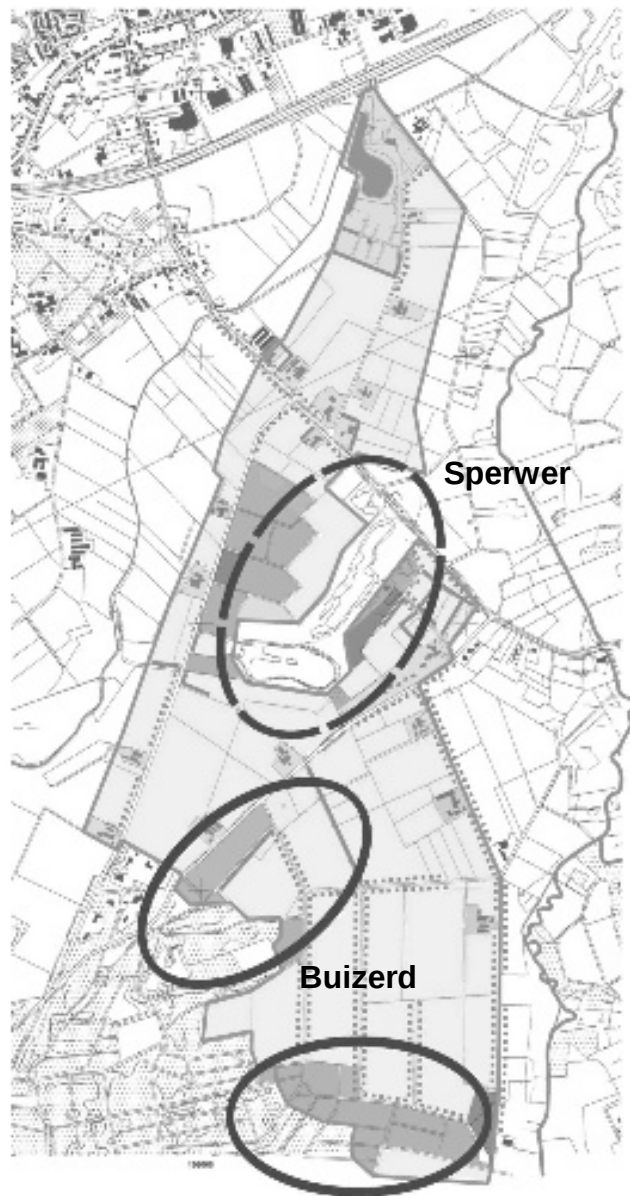
Holenduif 8 Turkse Tortel 5

Houtduif 33

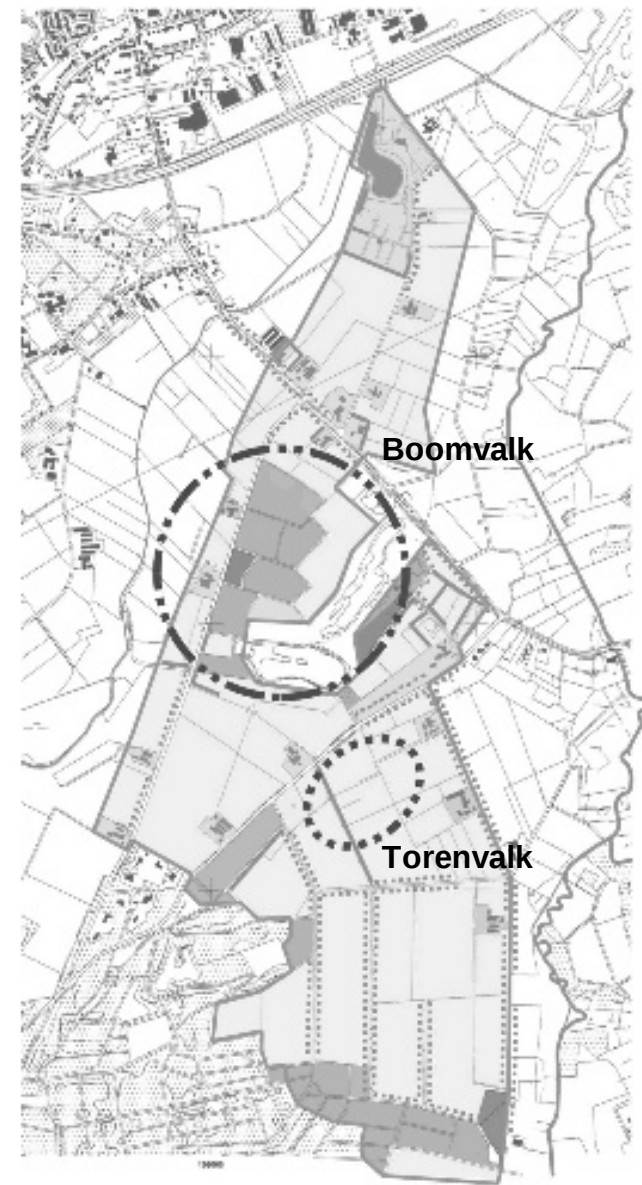

Wespandief 1

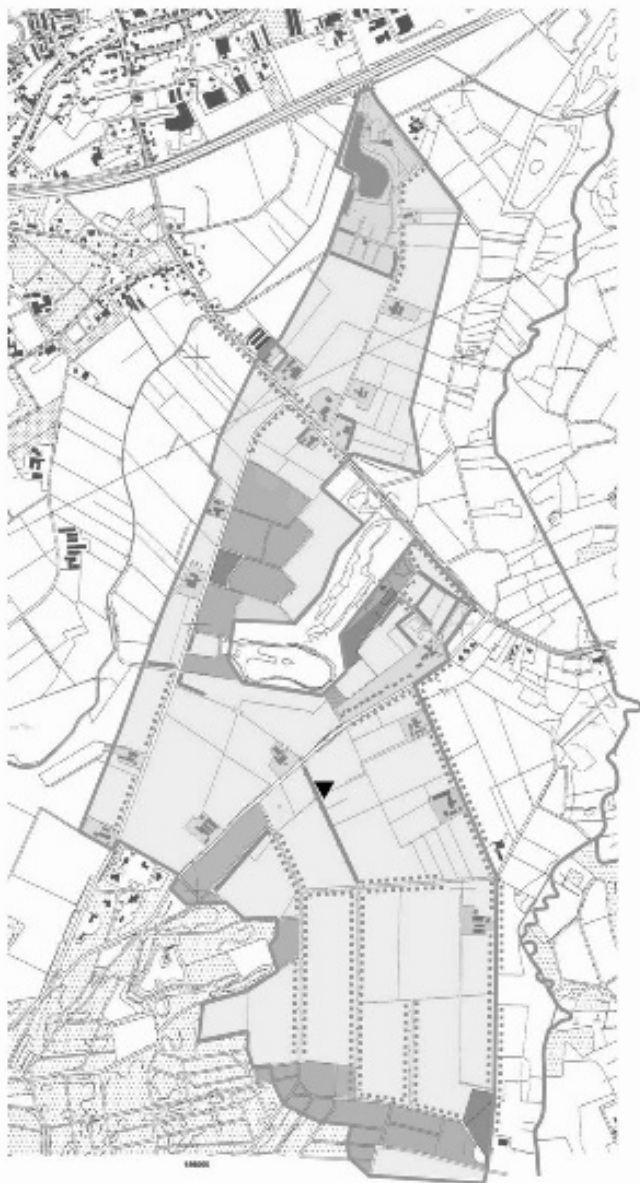
Sperwer 1

Buizerd 2

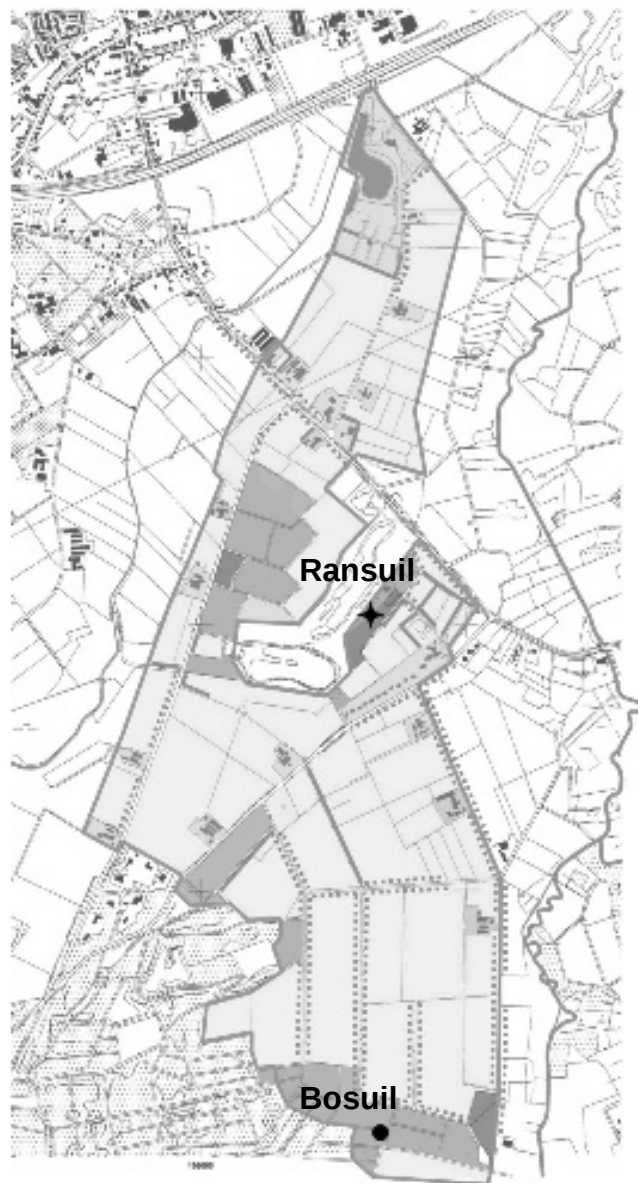

Boomvalk 1

Torenvalk 1

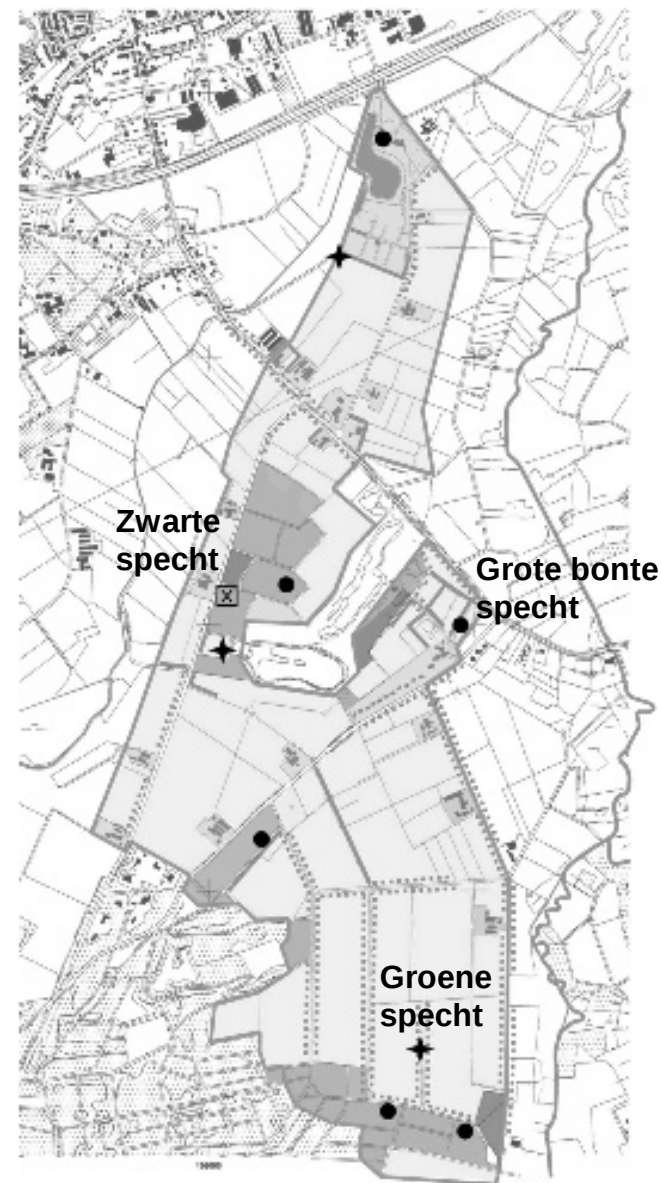

Zomertortel 1

Bosuil 1

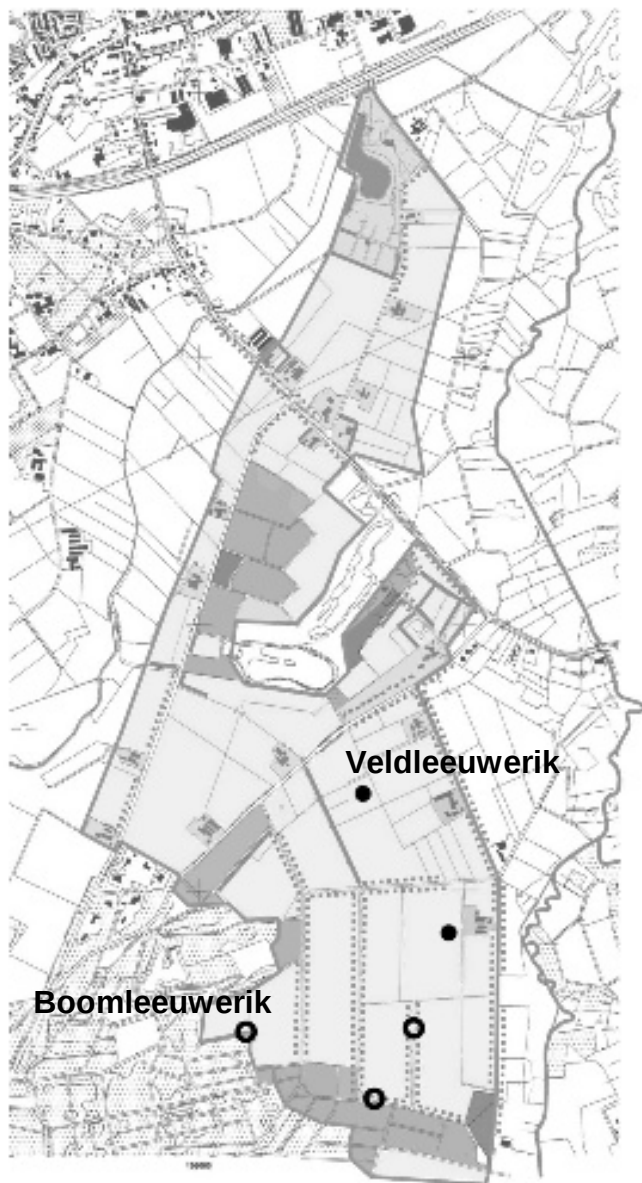
Ransuil 1

Zwarte
specht 1

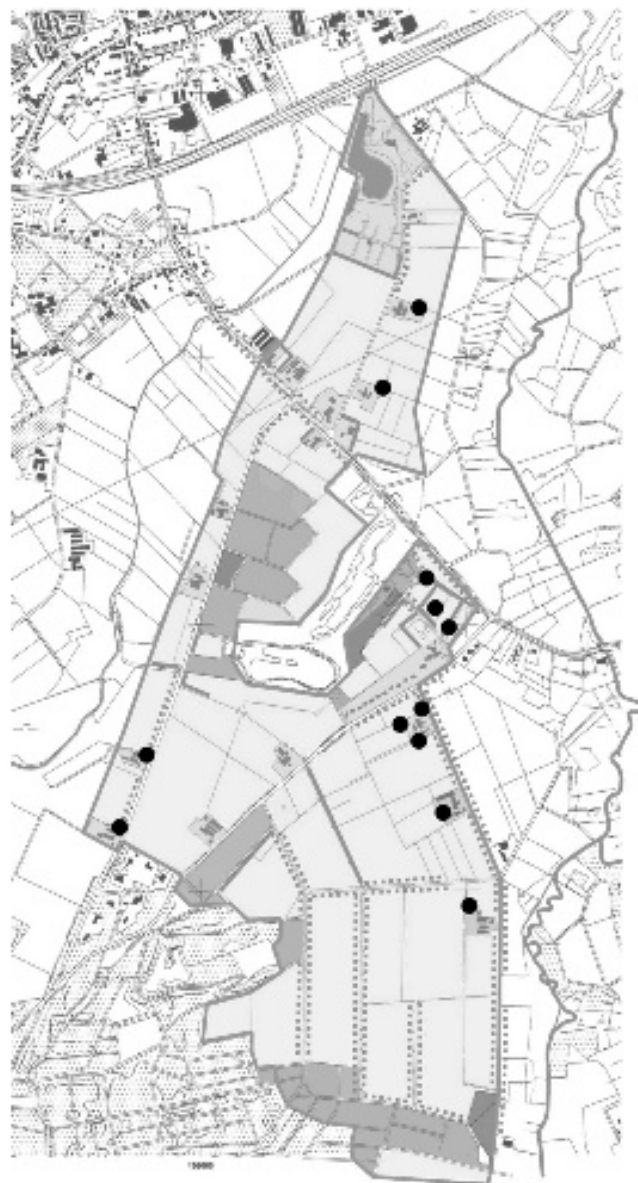
Groene
specht 3

Grote bonte
specht 6

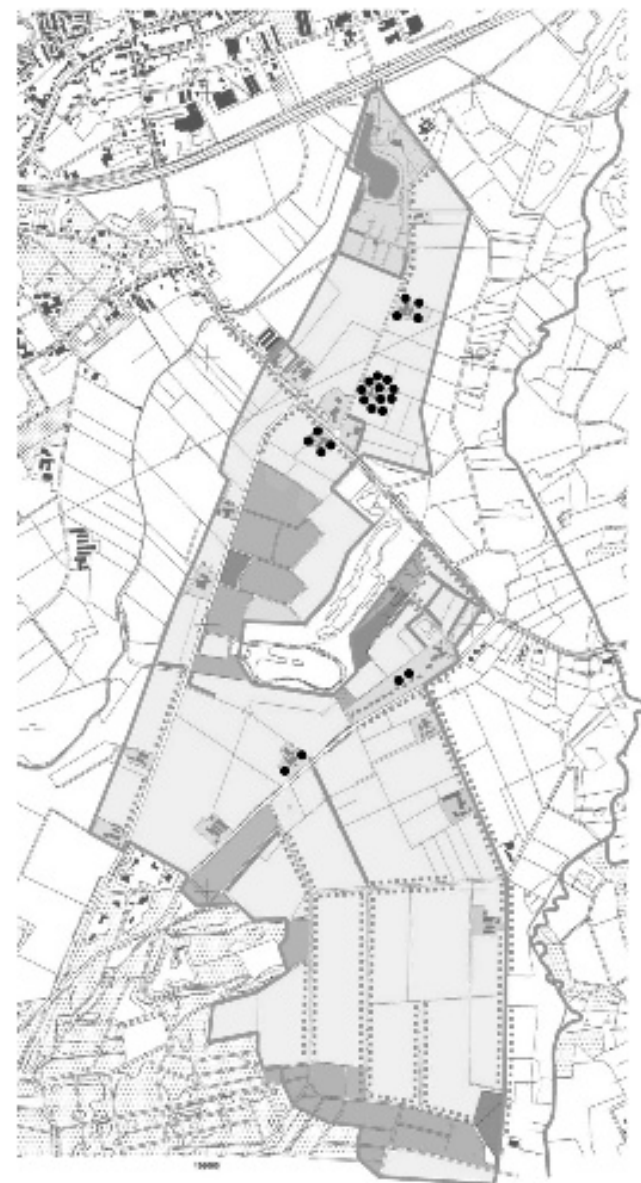

Boomleeuwerik 3

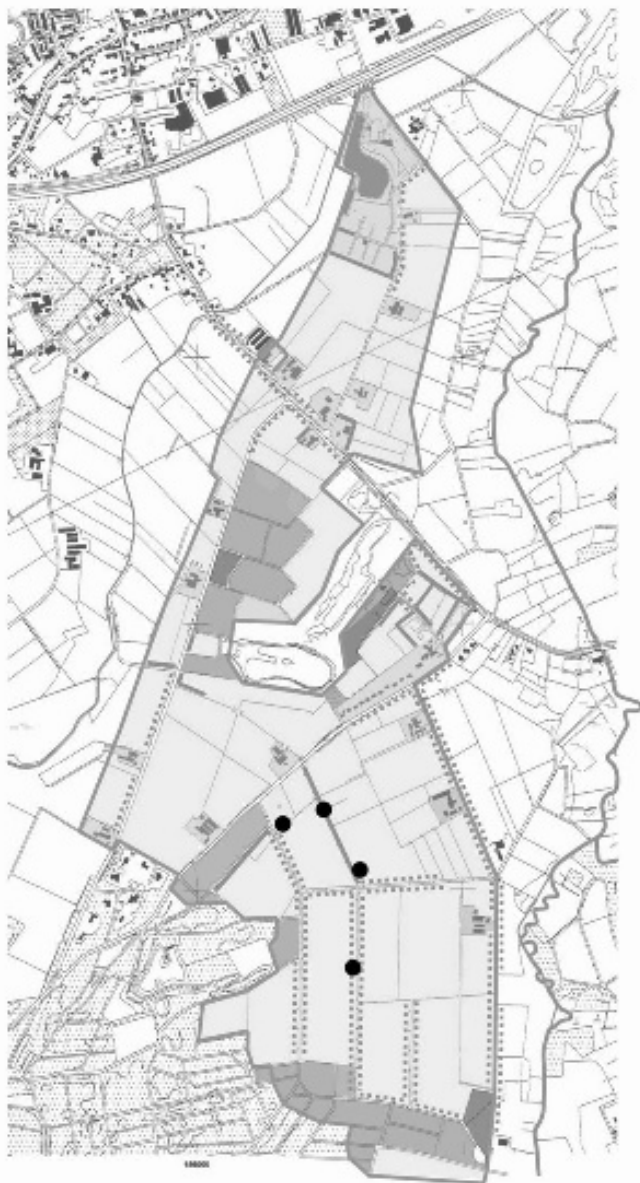
Veldleeuwerik 2

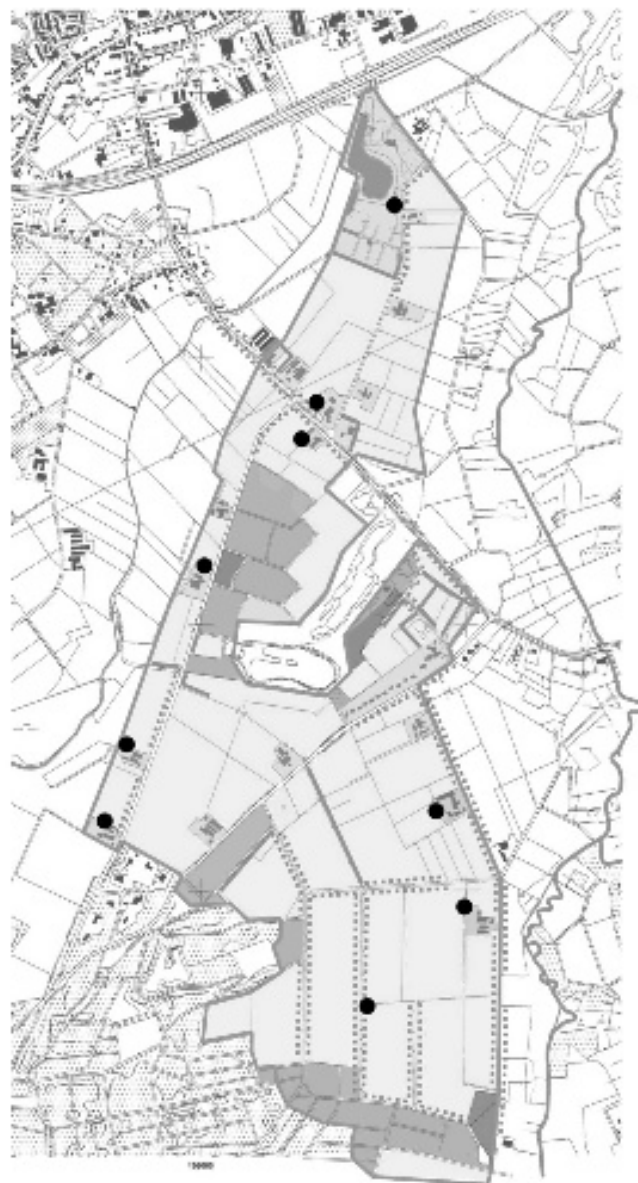
Boerenwaluw 12

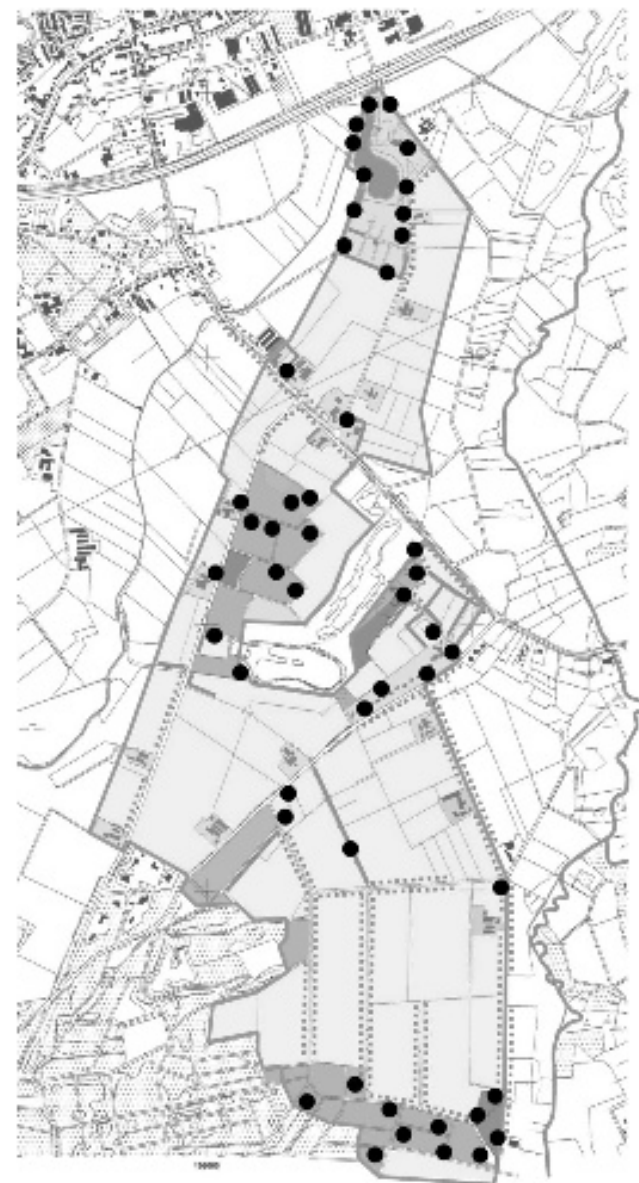
Huiswaluw 24

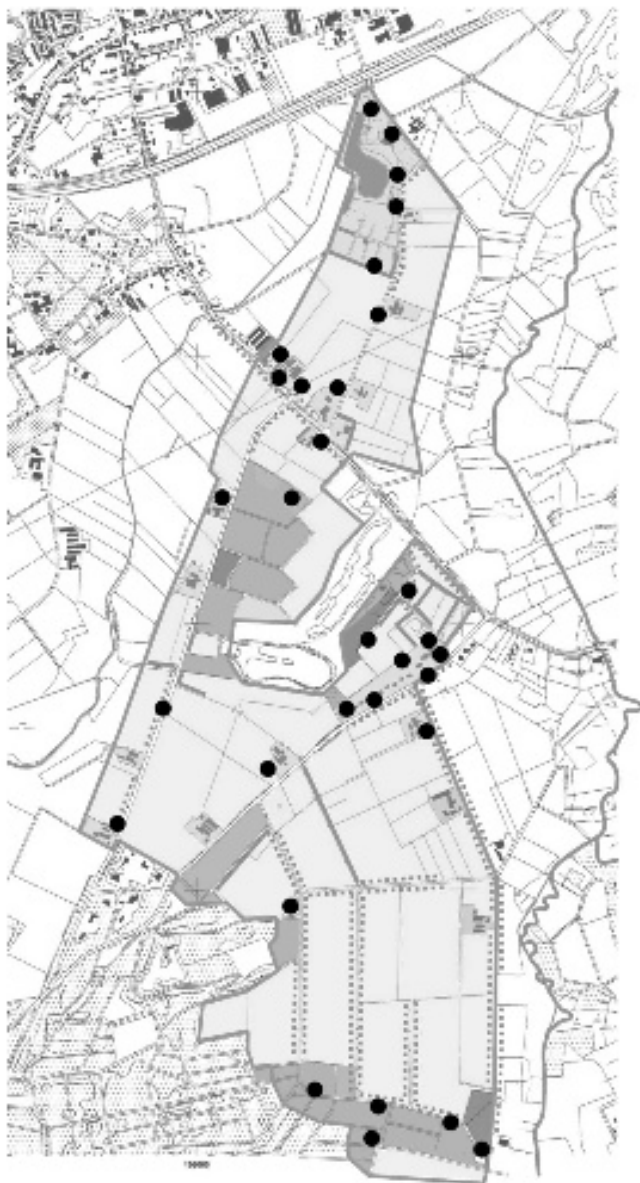
Boompieper 4

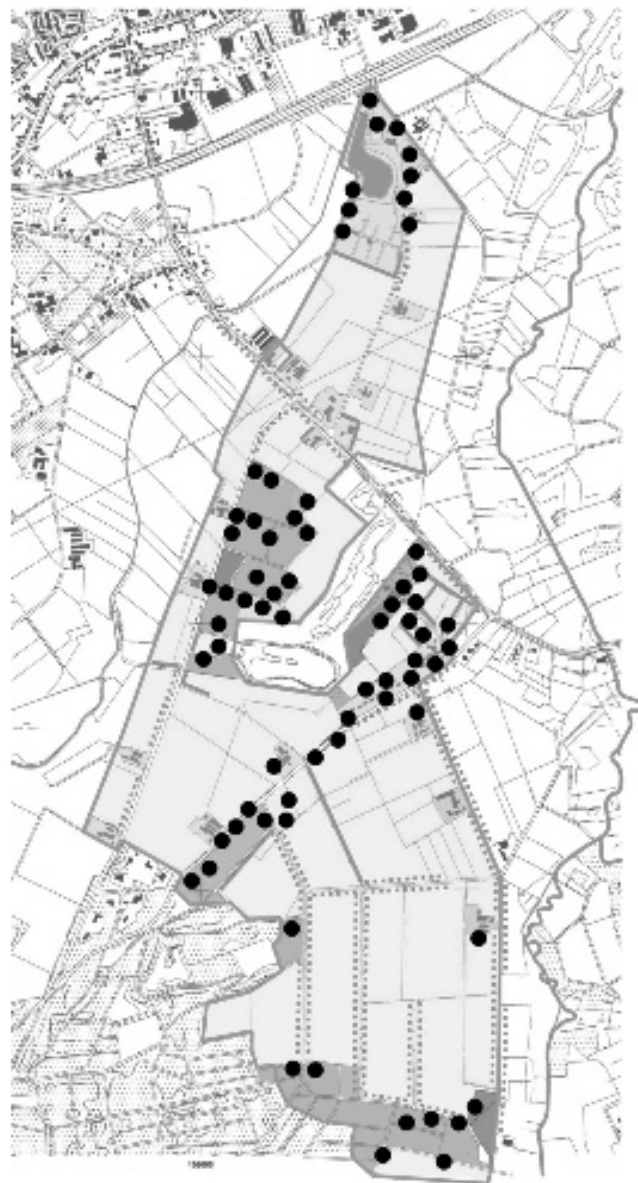
Witte kwikstaart 9

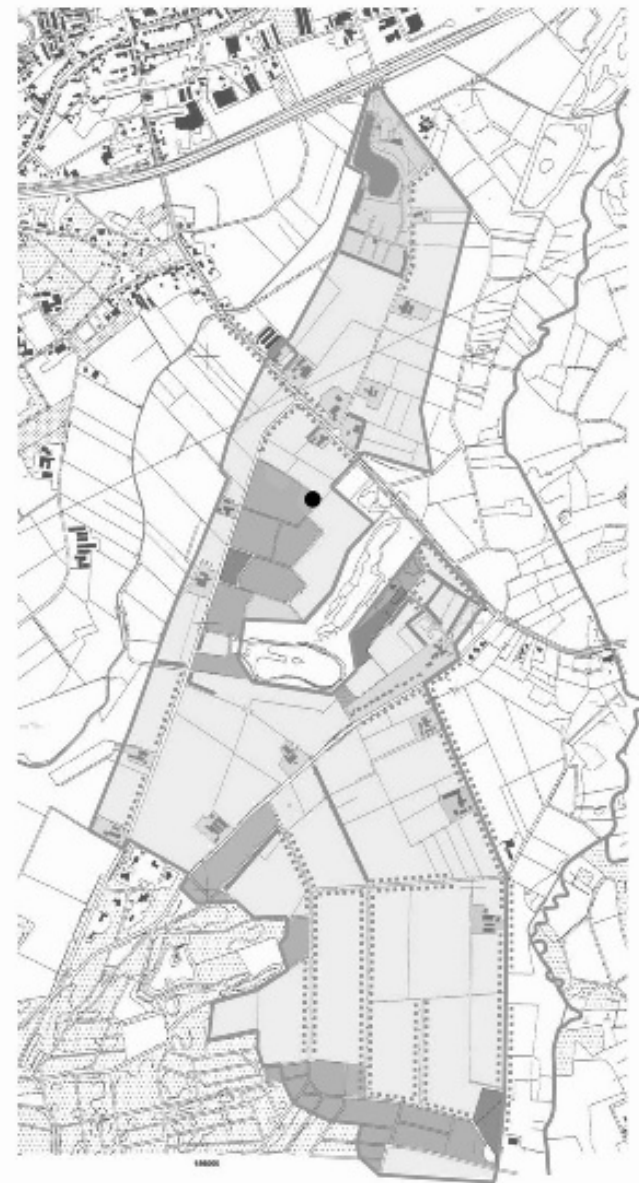
Winterkoning 48

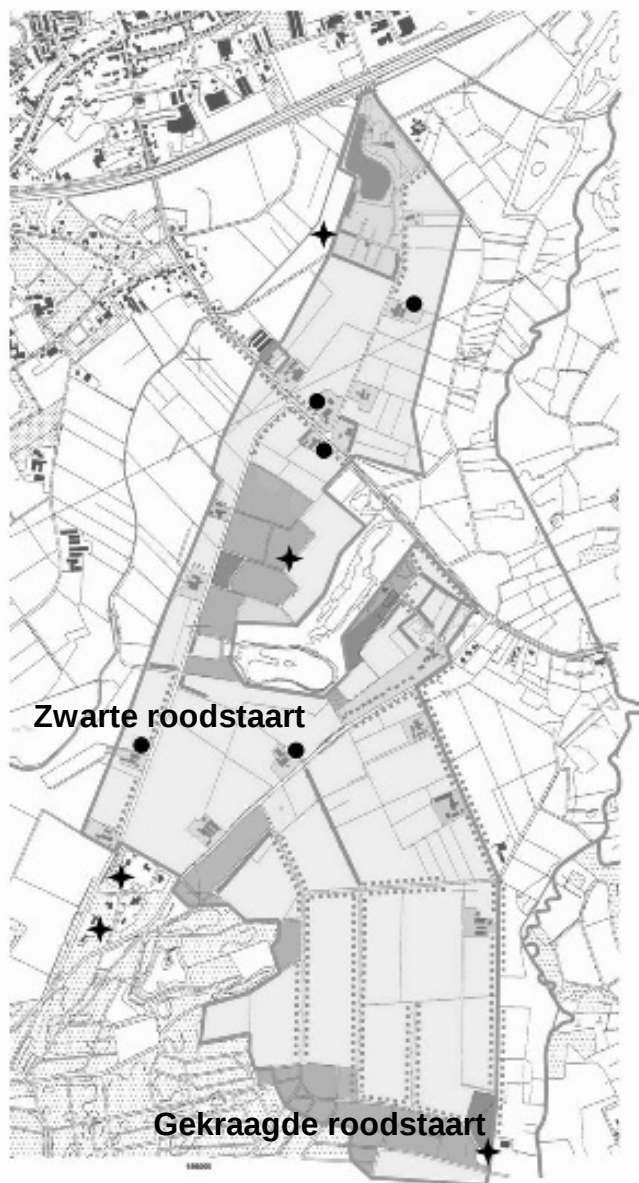
Heggenmus 31

Roodborst 68

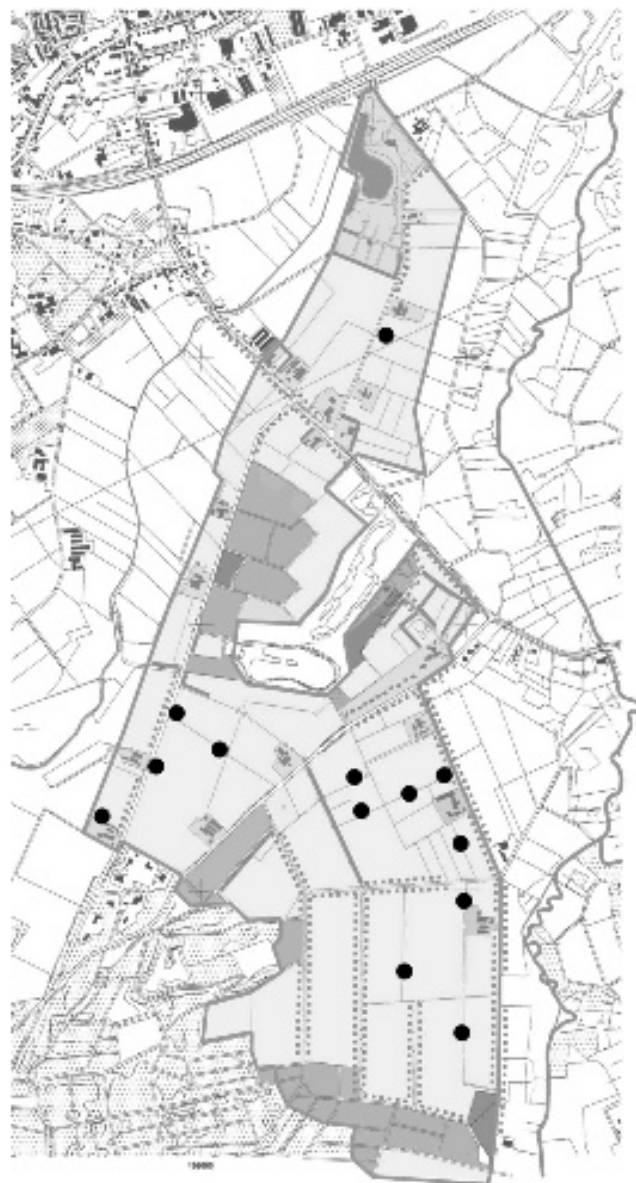

Nachtegaal 1

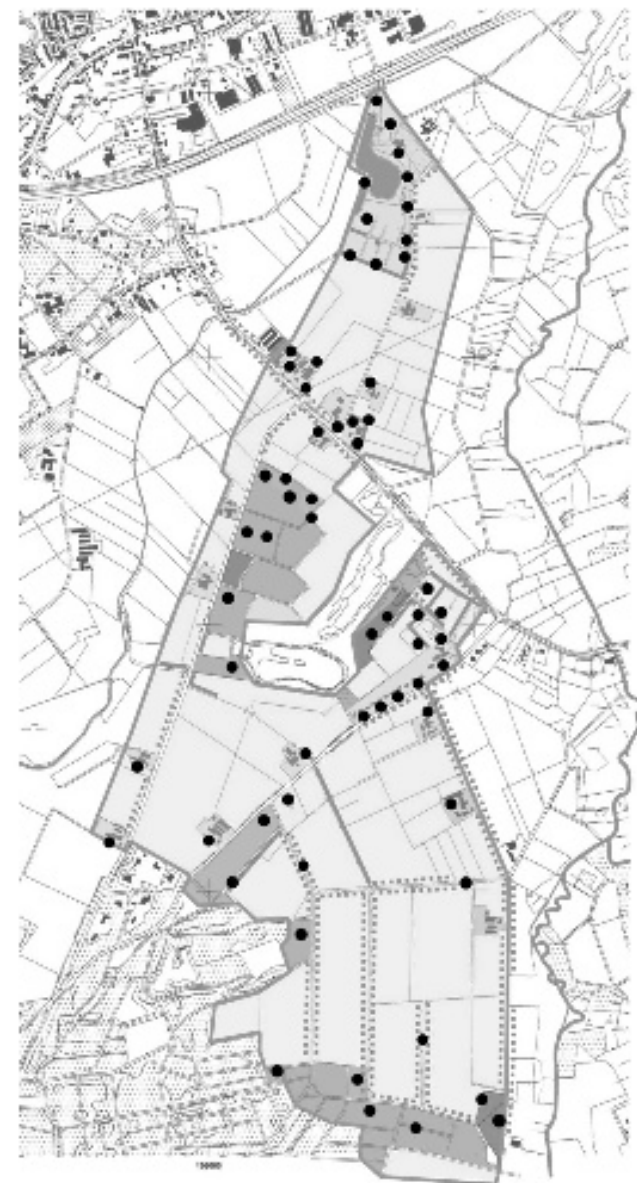

Zwarte
roodstaart 5

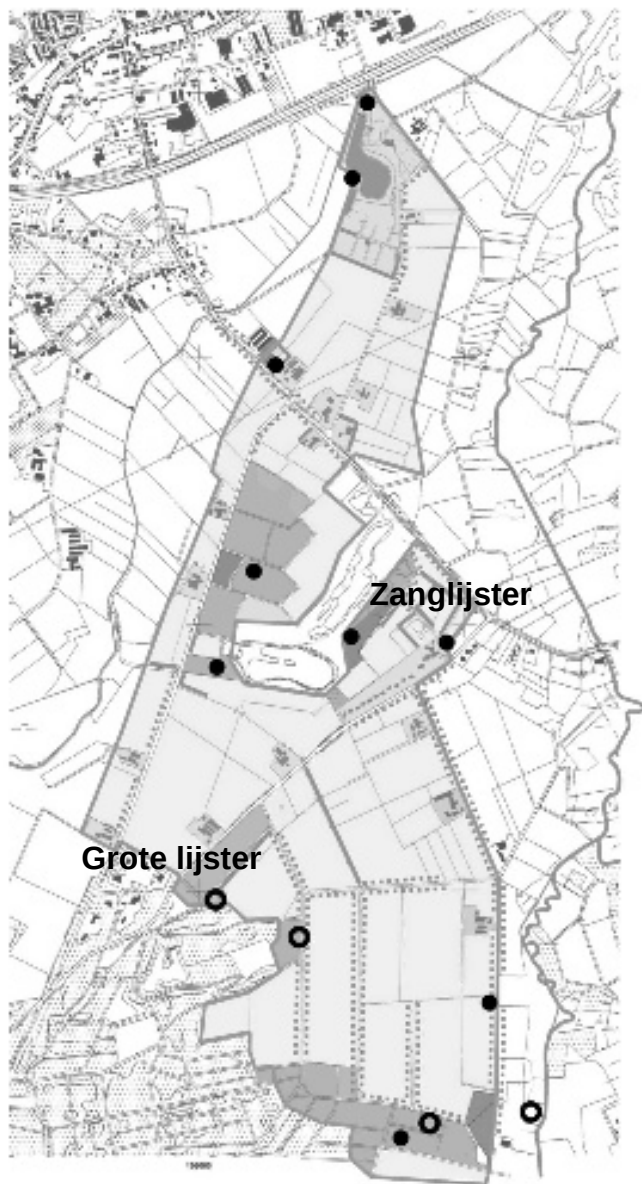
Gekraagde
roodstaart 2 (+3)

Roodborsttapuit 14

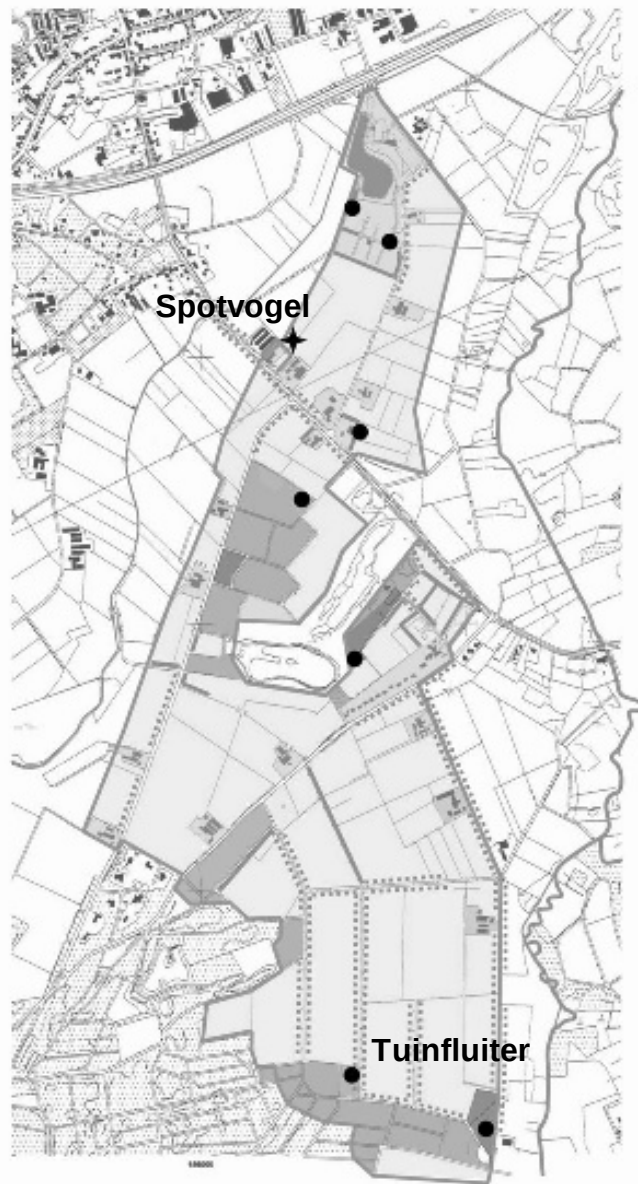

Merel 61

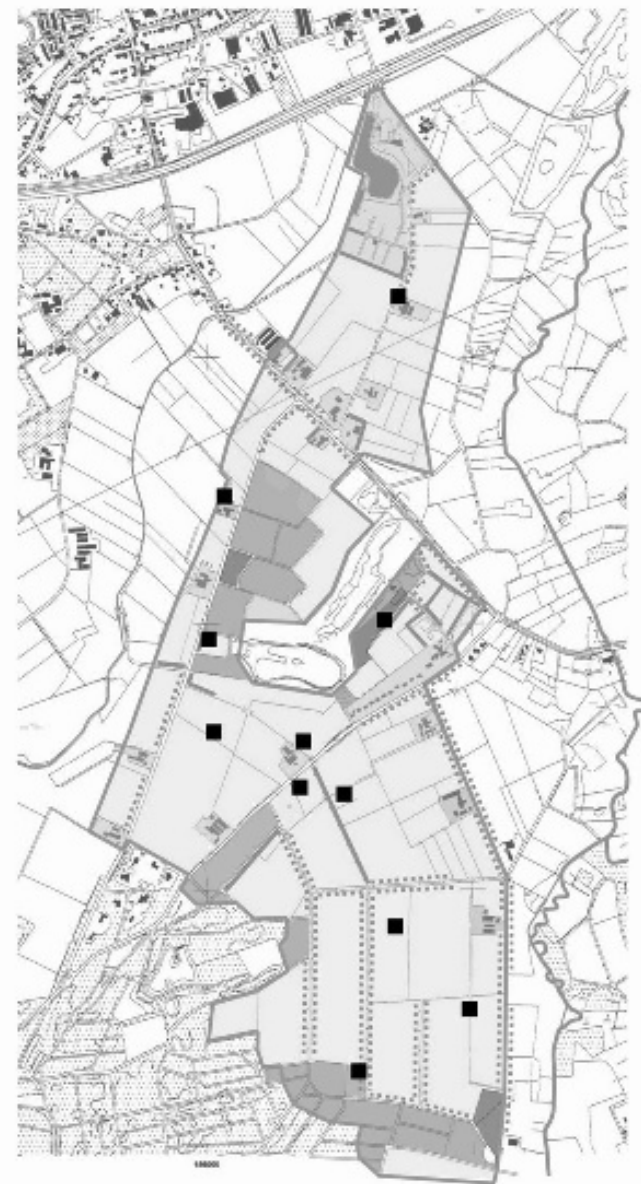
Grote lijster 3 (+1)

Zanglijster 9

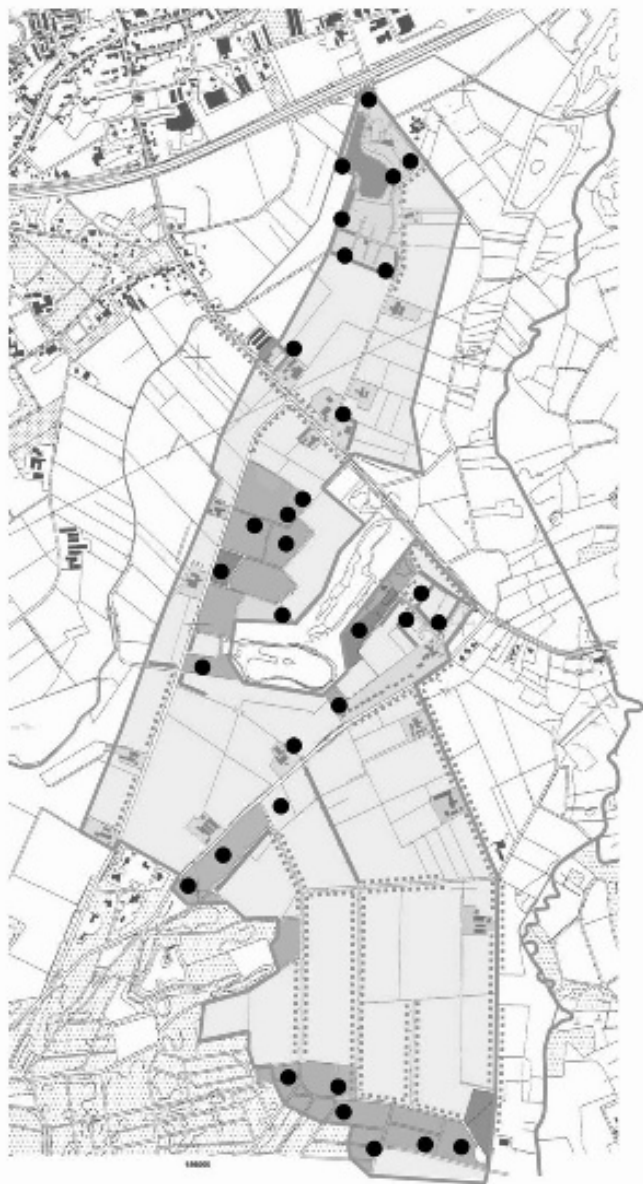

Spotvogel 1

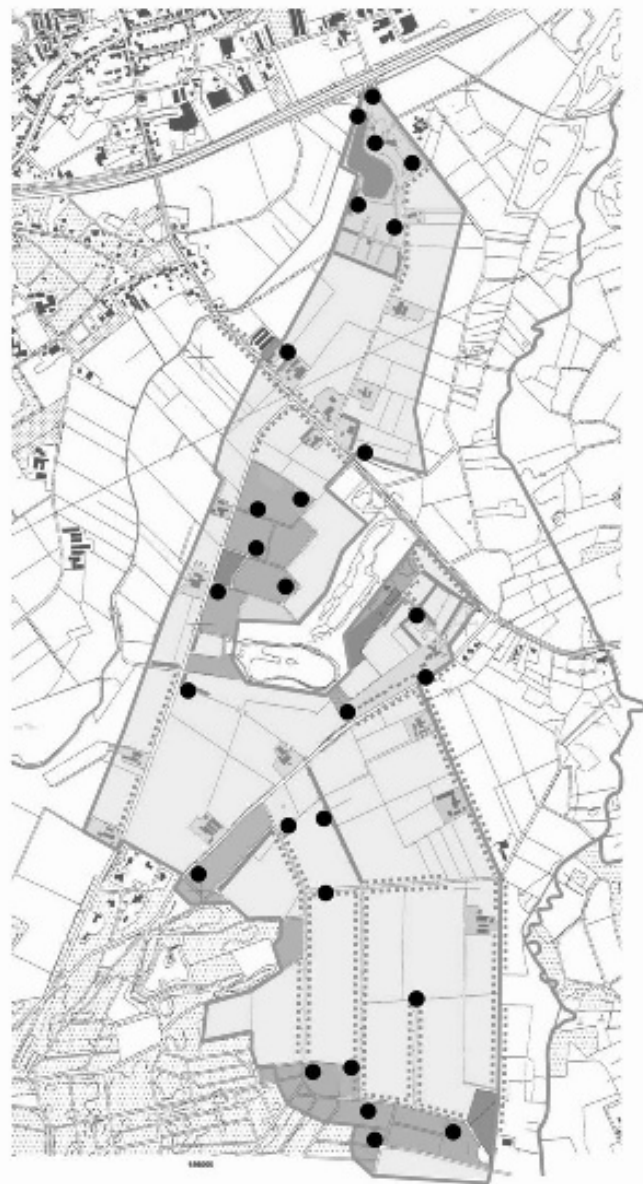
Tuinfluiter 7

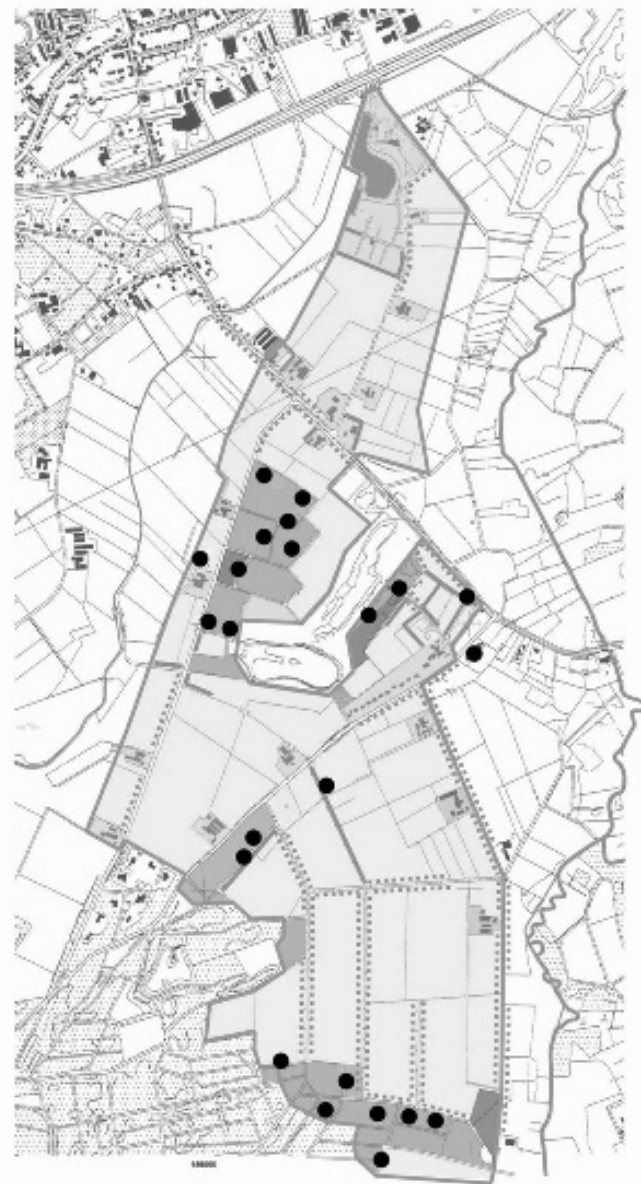
Grasmus 11

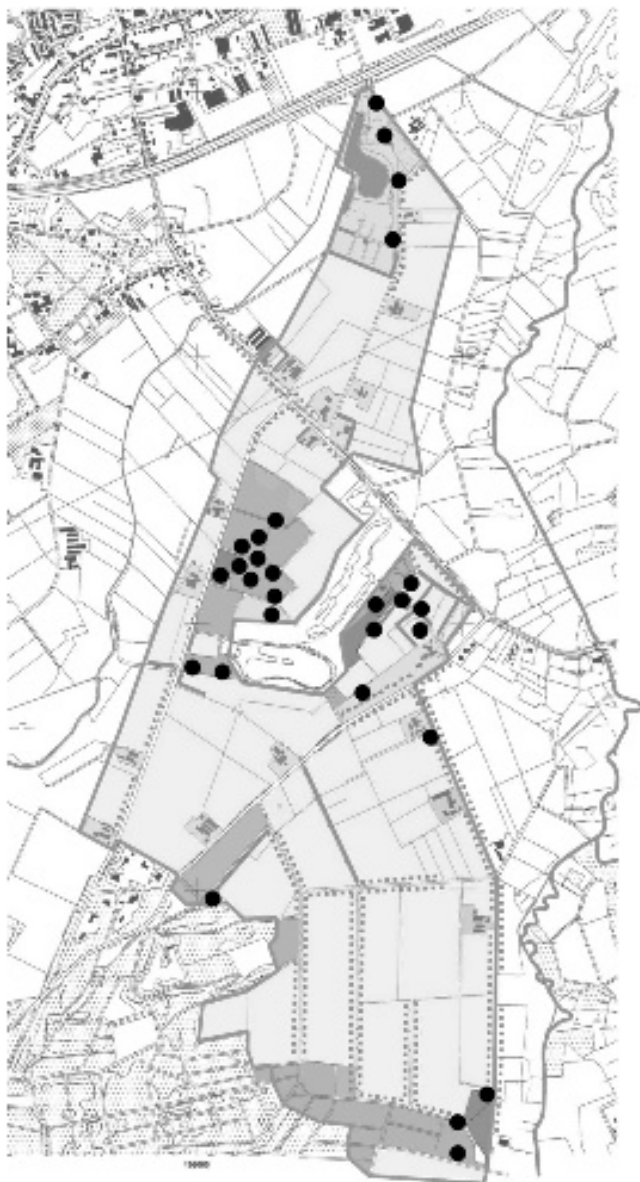
Zwartkop 29

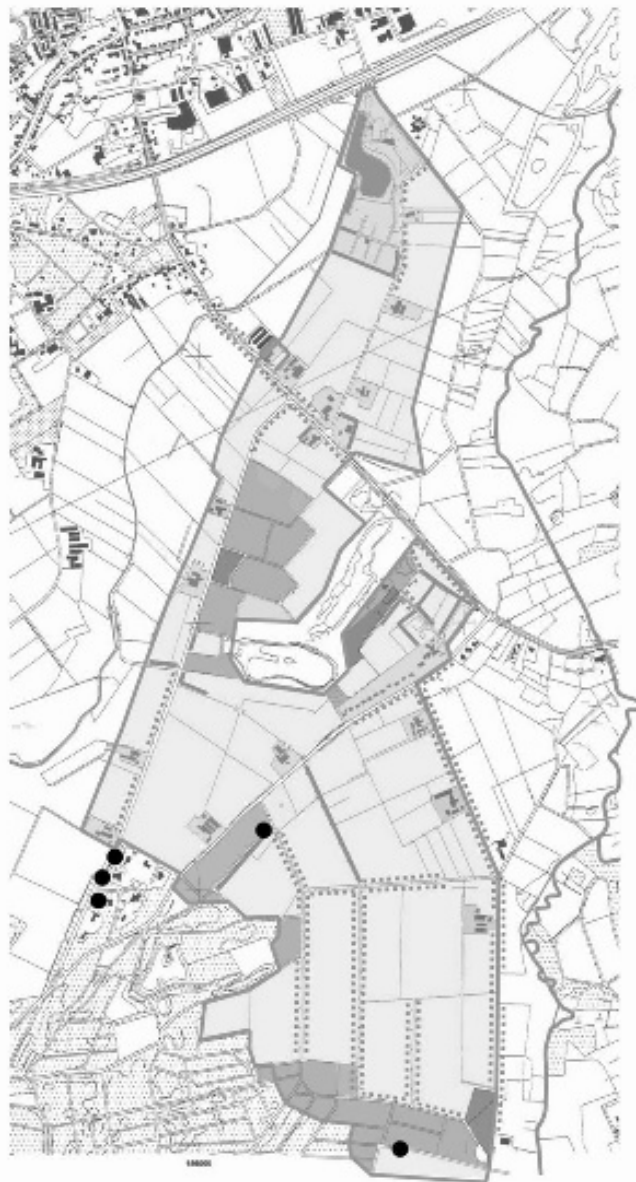
Tjif tjaf 27

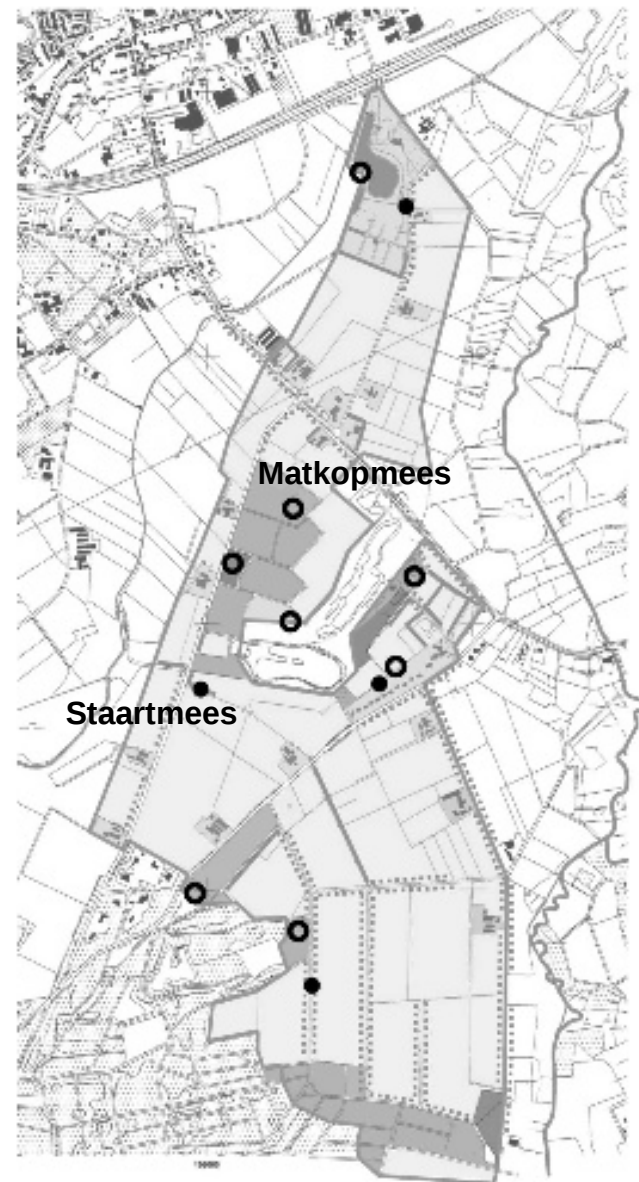
Fitis 22 (+1)

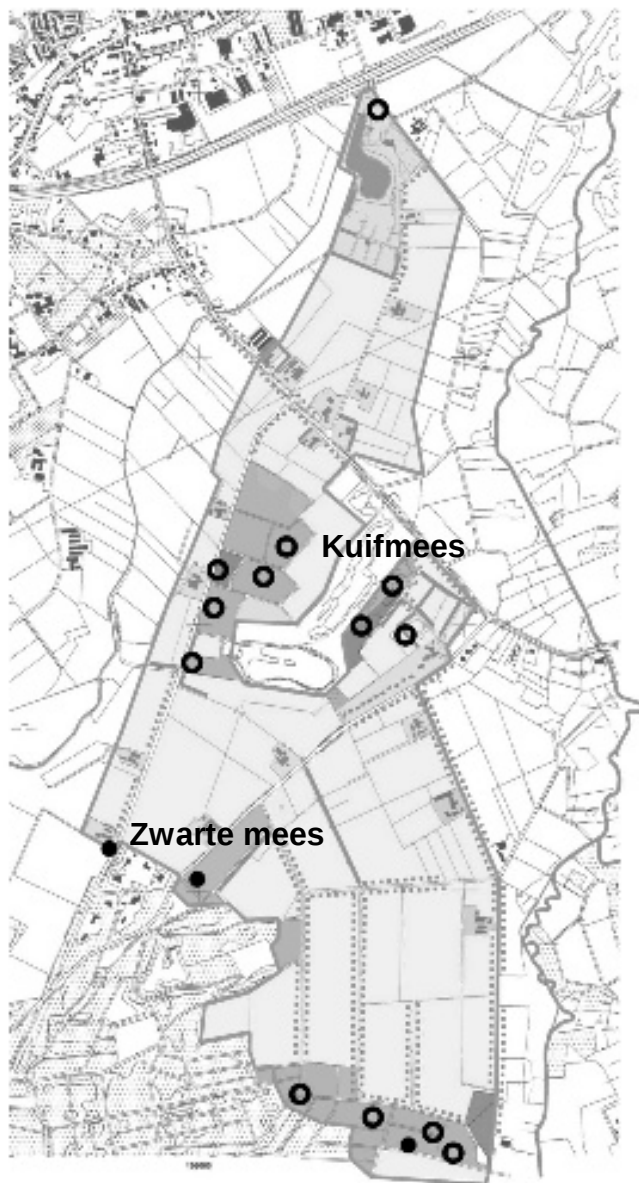
Goudhaan 27

Bonte vliegenvanger 2 (+3)

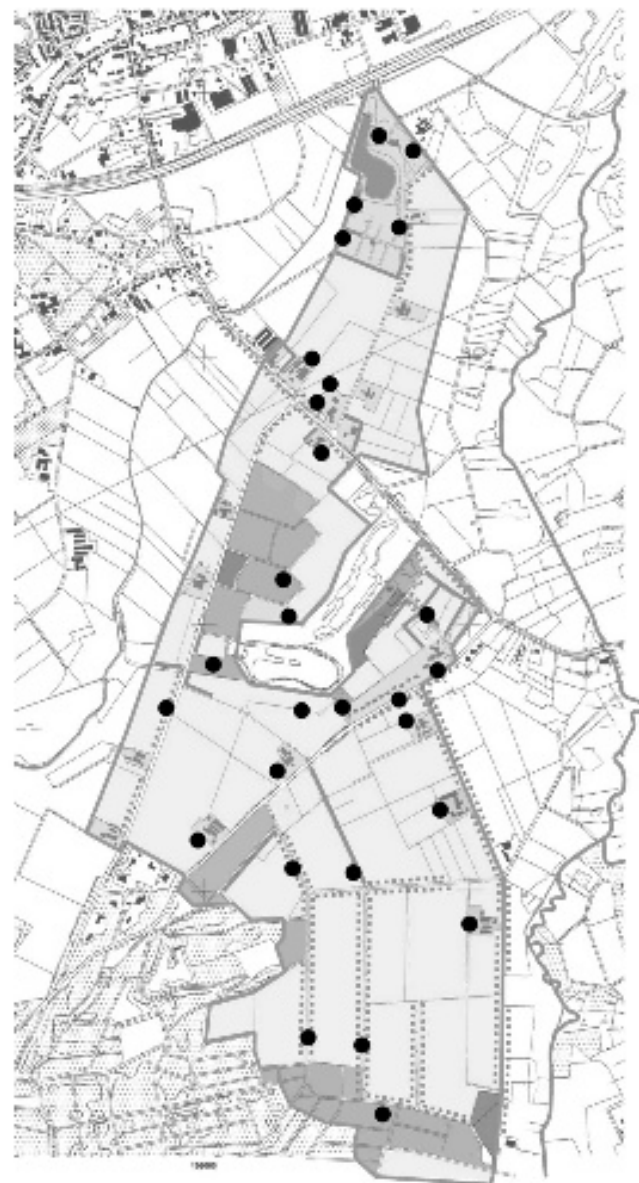

Staatmees 4 Matkopmees 8

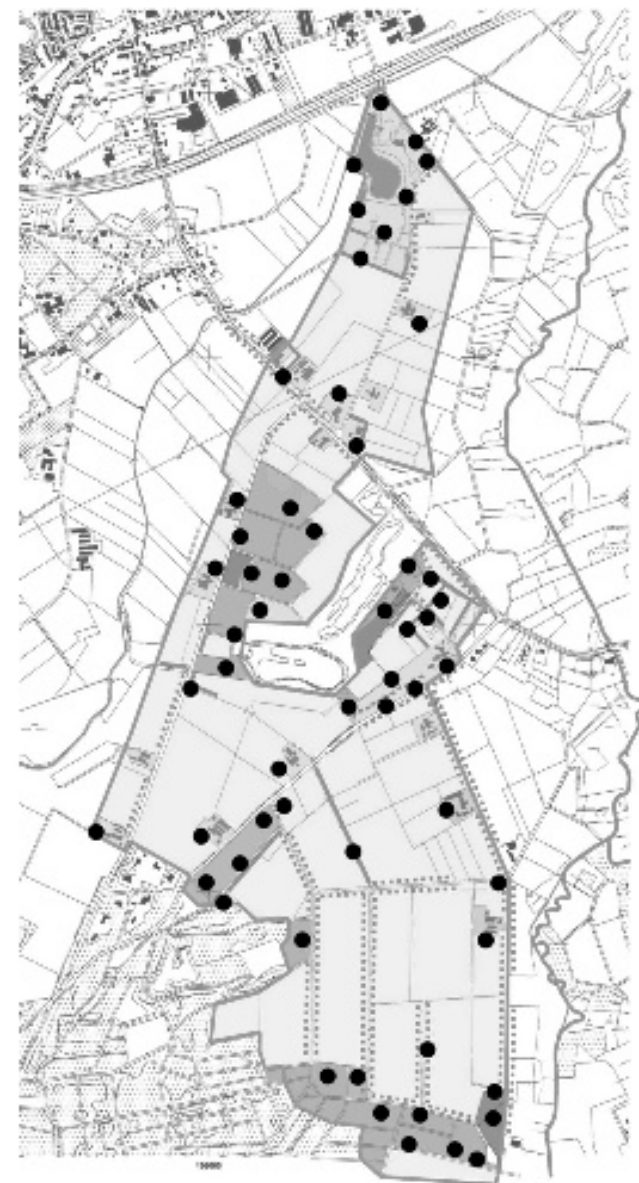

Zwarte mees 3

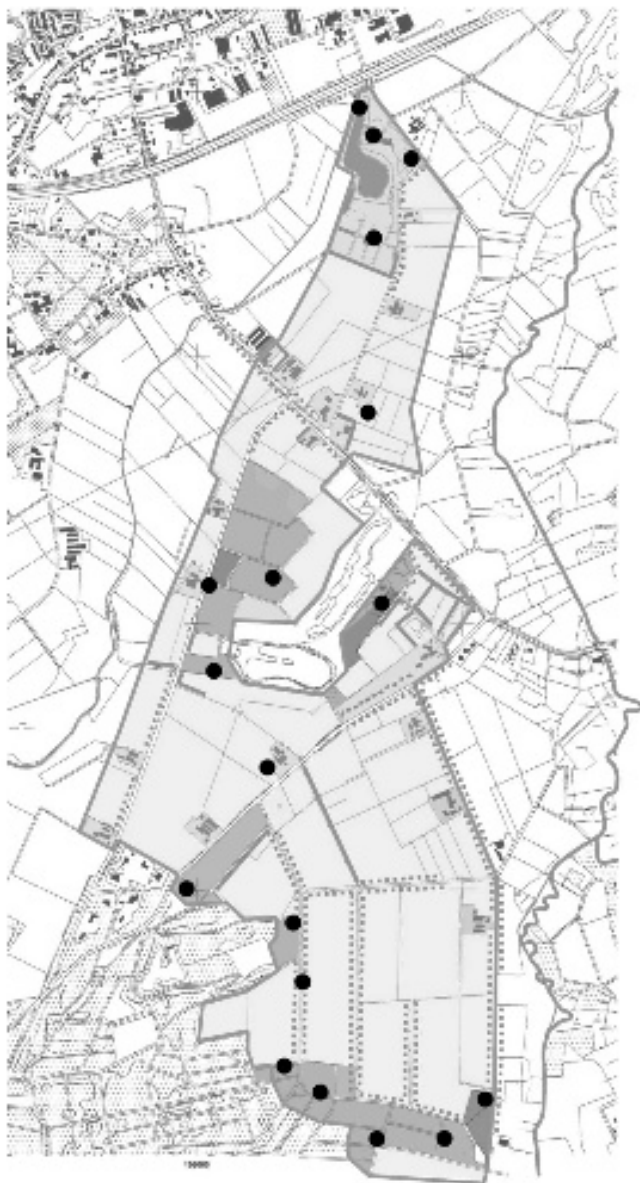
Kuifmees 13

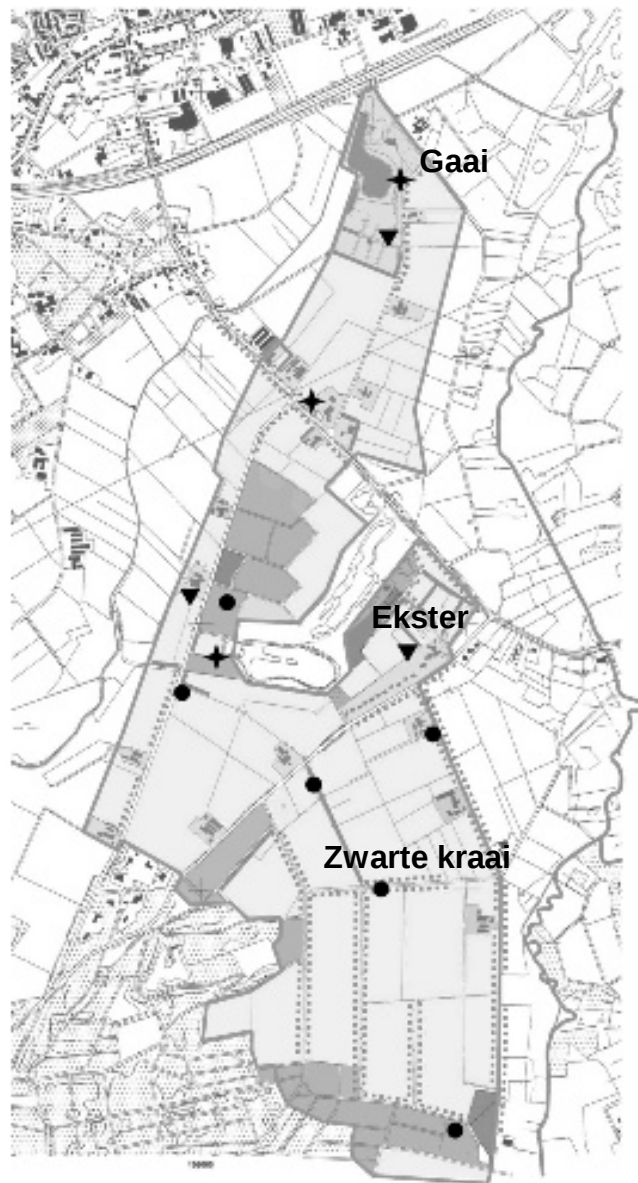
Pimpelmees 28

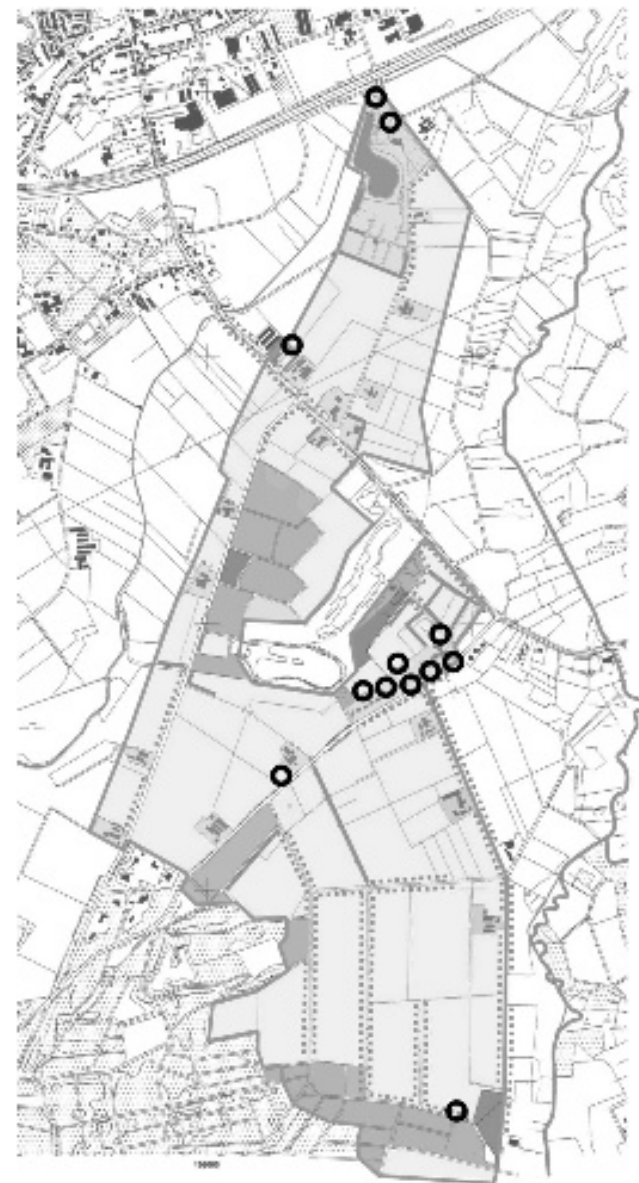
Koolmees 57

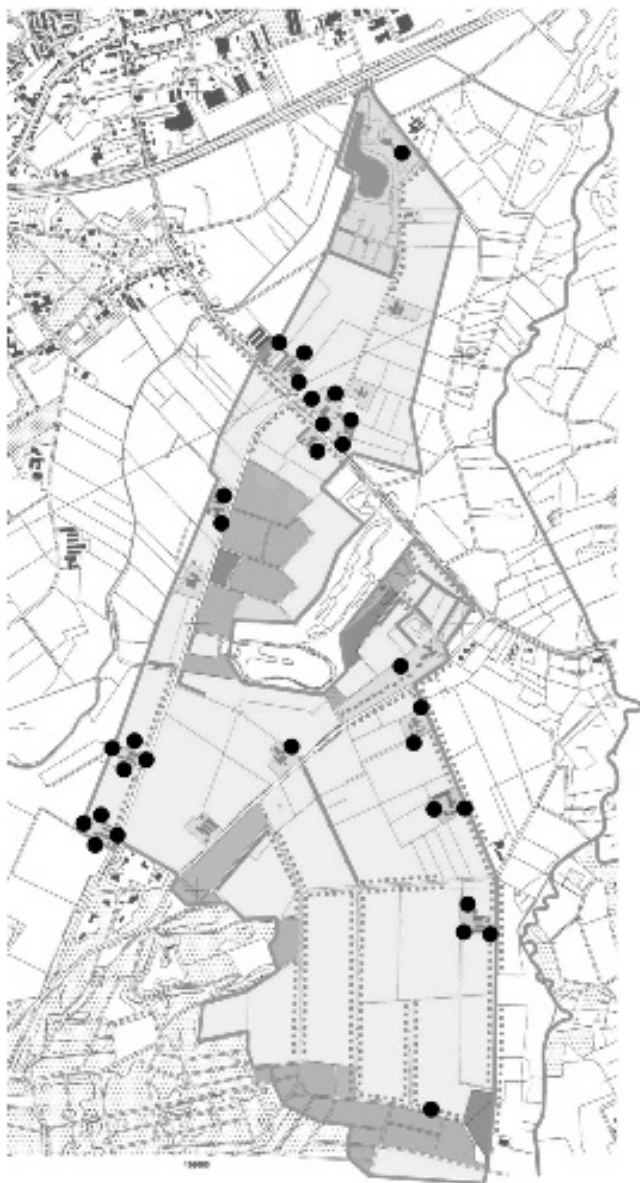
Boomkruiper 17

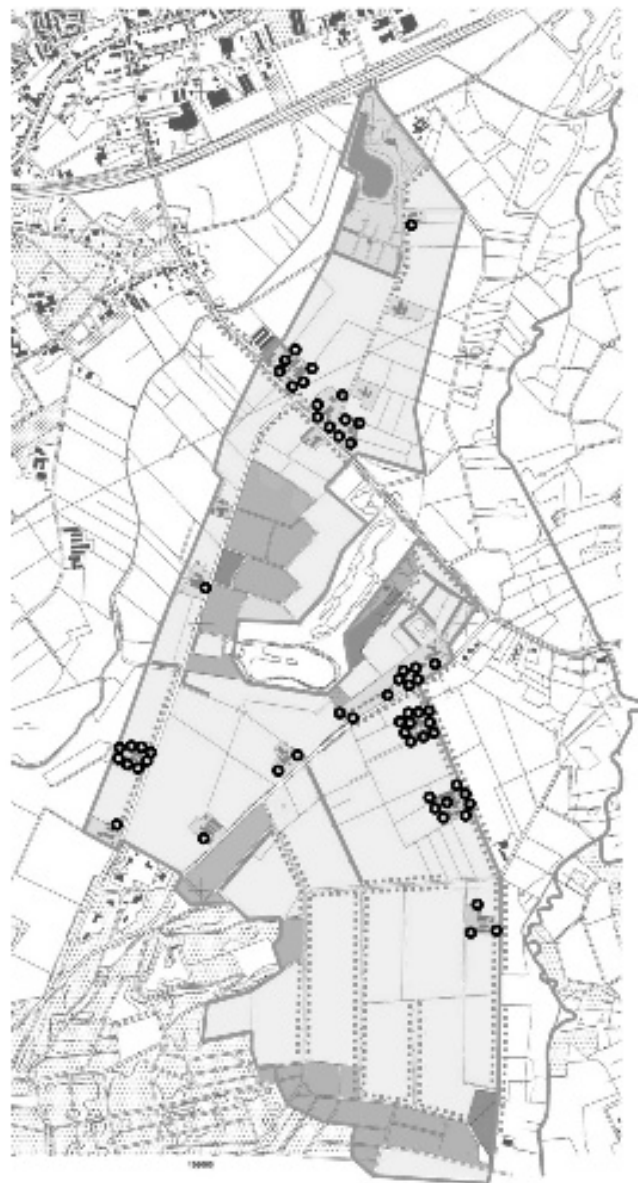
Gaai 3 Zwarte kraai 6 Ekster 3

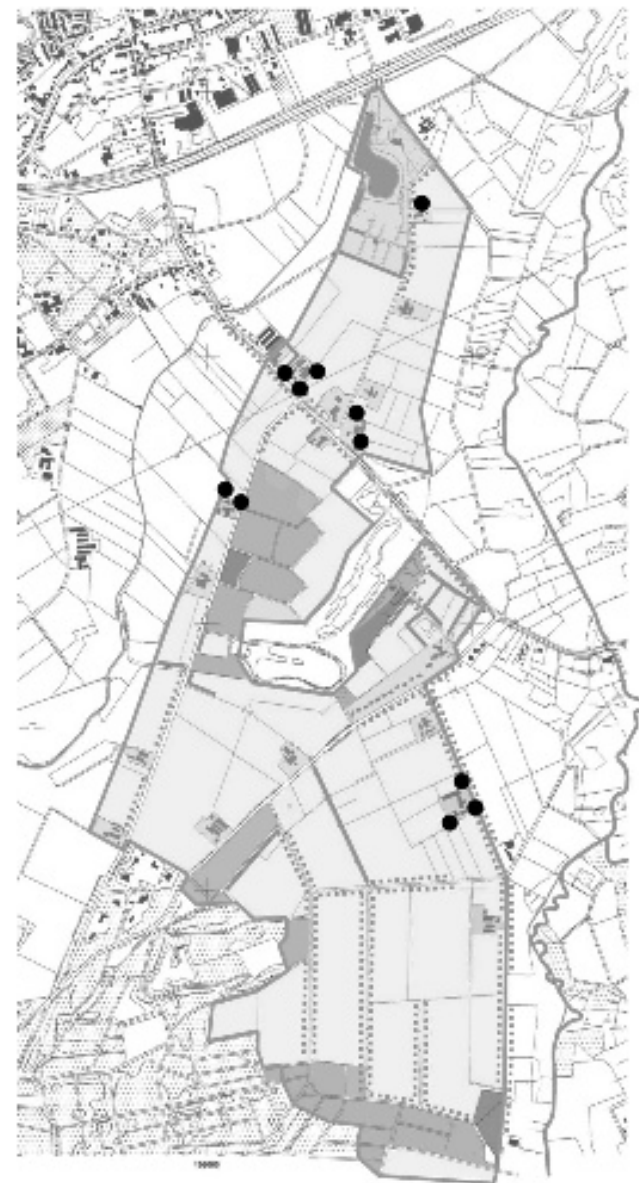
Kauw 12

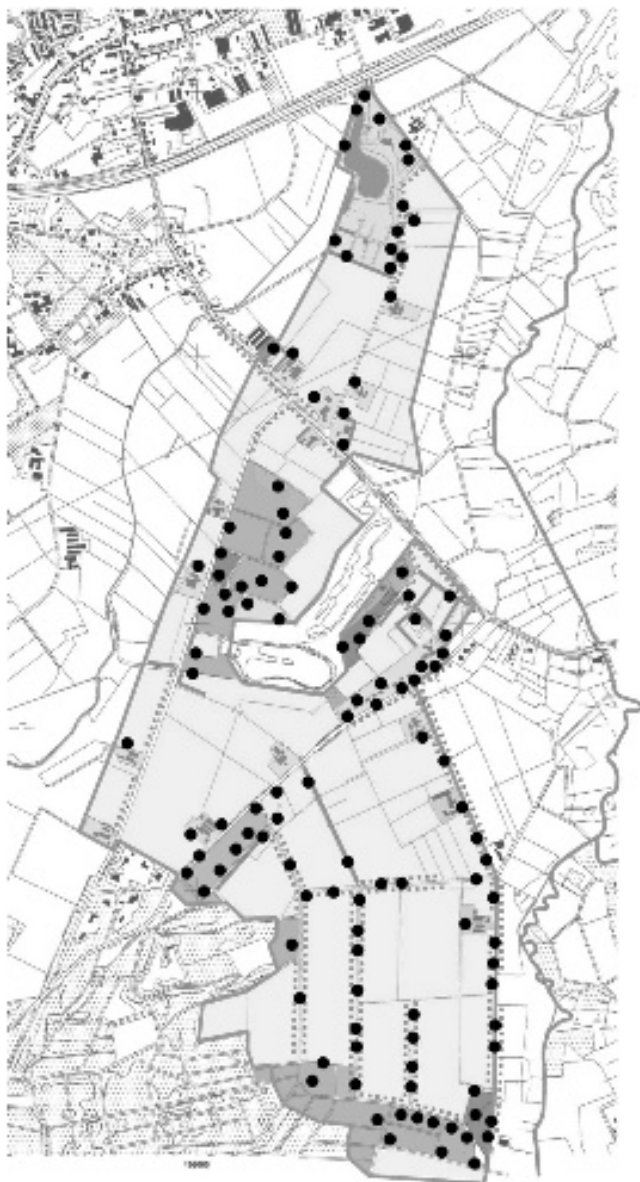
Spreeuw 30

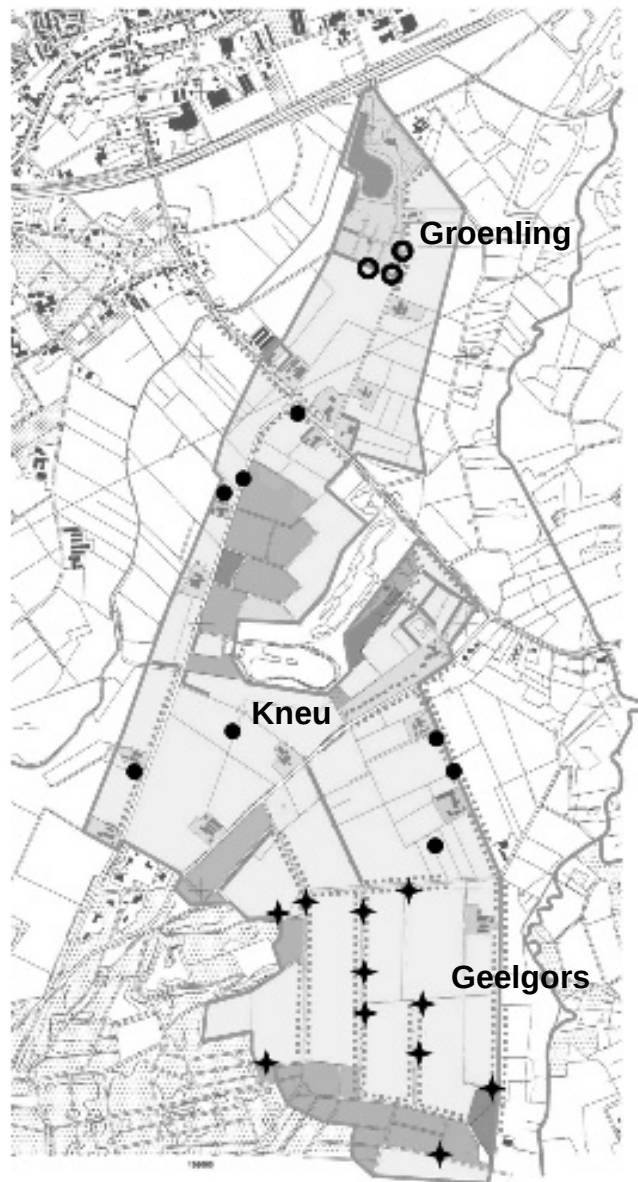
Huisumus 58

Ringmus 11

Vink 118

Groenling 3 Kneu 8 Geelgors 11

Bijlage D.

Lijst waargenomen niet broedvogels in 2005.

Fuut:	Witvenplas
Aalscholver	
Blauwe reiger	
Grauwe gans	
Wintertaling	
Havik	
Waterhoen	
Oeverloper:	5 exemplaar Witvenoever 12/05/05
Kokmeeuw	
Zilvermeeuw	
Kleine mantelmeeuw	
Gierzwaluw	
Graspieper	
Tapuit:	2 exemplaar Broekhovense Velden 14/05/05
Kramsvogel	
Koperwiek	
Sijs	
Kneu:	15 exemplaar in lanen Broekhovense Velden 2/4/05